

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Diplomová práce

Cesta karibských ostrovů k nezávislosti
v druhé polovině 20. století

Bc. Martina Wertheimová

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Moderní dějiny

Diplomová práce

Cesta karibských ostrovů k nezávislosti

v druhé polovině 20. století

Bc. Martina Wertheimová

Vedoucí práce:

PhDr. Dipl. - Pol. Martin Jeřábek, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, 2017

.....

Děkuji PhDr. Dipl. - Pol. Martinu Jeřábkovi, Ph.D za cenné rady, připomínky a vedení práce.

Obsah

1	ÚVOD.....	1
1.1	Cíle a struktura práce	2
1.2	Použité metody.....	3
1.3	Rozbor použitých zdrojů	4
2	OKOLNOSTI PODPORUJÍCÍ CESTU K NEZÁVISLOSTI.....	6
2.1	Otroctví	6
2.2	První vlny karibské dekolonizace	7
2.3	Projevy nacionalismu v karibské kultuře.....	8
2.4	Odpor USA proti nezávislosti	10
2.5	Rasové napětí v Karibiku	11
2.6	Spolupráce Karibiku a USA	12
3	CESTA K NEZÁVISLOSTI – BRITSKÝ KARIBIK.....	14
3.1	Anguilla	15
3.2	Antigua a Barbuda.....	17
3.3	Bahamy.....	19
3.4	Barbados.....	19
3.5	Britské Panenské ostrovy	21
3.6	Dominika	22
3.7	Grenada.....	24
3.7.1	Grenadská revoluce	24
3.8	Jamajka	26
3.9	Kajmanské ostrovy	28
3.10	Montserrat.....	28
3.11	Svatá Lucie	29
3.12	Svatý Kryštof a Nevis	30

3.13	Svatý Vincenc a Grenadiny	31
3.14	Trinidad a Tobago	31
3.15	Turks a Caicos	32
3.16	Zhodnocení	33
4	CESTA K NEZÁVISLOSTI – HOLANDSKÝ KARIBIK.....	34
4.1	Aruba	34
4.2	Bonaire	36
4.3	Curaçao	37
4.4	Saba.....	38
4.5	Svatý Martin FR / Svátý Martin NL.....	39
4.6	Svatý Eustach	40
4.7	Zhodnocení	42
5	CESTA K NEZÁVISLOSTI – FRANCOUZSKÝ KARIBIK	43
5.1	Guadeloupe.....	43
5.2	Martinik	44
5.3	Svatý Bartoloměj	45
5.4	Zhodnocení	46
6	CESTA K NEZÁVISLOSTI – AMERICKÝ KARIBIK.....	47
6.1	Americké Panenské ostrovy.....	47
6.2	Portoriko	48
6.3	Zhodnocení	49
7	NEZÁVISLÉ STÁTY – KUBA, HAITI, DOMINIKÁNSKÁ REPUBLIKA	50
7.1	Dominikánská republika	50
7.2	Haiti.....	51
7.3	Kuba.....	53
7.4	Zhodnocení	55

8	ORGANIZACE SDRUŽUJÍCÍ KARIBSKÉ STÁTY	56
9	ZÁVĚR	58
10	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	63
	10.1 Vydané prameny	63
	10.1.1 Statistiky	63
	10.1.2 Dobový tisk.....	63
	10.1.3 Zákony.....	63
	10.1.4 Audiovizuální prameny.....	63
	10.2 Knihy	64
	10.3 Články	68
	10.4 Internetové zdroje	68
11	RESUMÉ	71
12	PŘÍLOHY	72

1 ÚVOD

Cesta karibských ostrovů k nezávislosti je rozsáhlou a zajímavou kapitolou dějin Karibiku¹, převážně druhé poloviny 20. století. Avšak první ostrovní zemí, která v Karibiku získala nezávislost, byla Haiti, a to už na počátku 19. století. Tím však jejich peripetie neskončily, jelikož už následující století, roku 1915, se Haiti dostalo do područí Spojených států amerických. Dvacáté století tak pro ně znamenalo další boj o vydobytí vlastní samostatnosti, čímž se zařadilo vedle svých ostrovních sousedů, kteří se i přes odlišnou dobu obsazení evropskými mocnostmi, rozdílný způsob kolonizace, využívání ostrovů i postoj jejich nových vládců k otrokářství, pokusí dosáhnout autonomie, a to právě v období, kdy je svět po dvou světových válkách, zuří studená válka a hrozí otevřený konflikt mezi Západem a Východem.

Území ostrovního Karibiku se rozkládá v nejnižnější části Severní Ameriky, přičemž toto území je mnohdy označováno jako Západní Indie. Region se vyznačuje velkou rozmanitostí a některá území jsou velmi malá. Na ostrově Svatý Martin například na rozloze 53 čtverečních kilometrů žije přibližně 37 tisíc obyvatel. Naopak obyvatelstvo Jamajky dosahuje téměř ke 3 milionům. Region není rozdělen jen geografickými a demografickými odlišnostmi. Jsou tu také rozdíly jazykové a kulturní. Vzhledem k tomu, že karibské státy patřily pod různé koloniální říše, tak hlavními jazyky Karibiku jsou angličtina, francouzština, španělština a holandština. Odlišnosti v kulturách, náboženstvích, tradicích, ale třeba i sportech nejsou dány jen původními národy, které ostrovy kolonizovaly, ale i nedávnou migrací. Příchod Indů, kteří měli nahradit osvobozené otroky, tak do Karibiku přinesl hinduismus, který se na mnoha ostrovech stává dominantním náboženstvím.²

Dějiny Karibiku můžeme vnímat jako dějiny pohybu národů. Neosídlené ostrovy poskytly azyl domorodým indiánům kmene Arawak před rozpínavostí Karibů. Karibové se ale stejně do oblasti přesunuli a Arawaky téměř kompletně vytlačili. Příjezd Kolumbovy flotily s sebou přivedl první Evropany, kteří byli rychle následováni zástupci tehdejších velmocí.³ Důsledkem rozšíření zemědělství byl obrovský přísun afrických domorodců do kolonií. Po zrušení otrokářství a odchodu černého obyvatelstva z nenáviděných plantáží nastala migrace Indů, kteří doplnili stavy zaměstnanců

¹ Termín Karibik tu zde bude používán pro označení ostrovních států v Karibském moři (viz Příloha č. 1).

² KNIGHT, Franklin W., PALMER Colin A., *The Modern Caribbean*, s. 315.

³ FERNÁNDEZ-ARRESTO, Felipe, *1492: The Year Our World Began*, s.21.

v zemědělství. Objevení ropy pak vedlo k četnému příchodu obyvatel obou pevninských Amerik. Symbolickou tečkou může dnes být prosperující cestovní ruch, který do Karibiku ročně přiláká miliony turistů ze všech koutů světa.

1.1 Cíle a struktura práce

Cílem této diplomové práce je zmapovat cestu karibských ostrovních států k nezávislosti s ohledem na události, které se udály během druhé poloviny 20. století ve světě (např. studená válka). Hlavním přínosem této diplomové práce by tak mělo být ucelené shrnutí dějin dekolonizace jednotlivých karibských ostrovů s přihlédnutím k zásadním okolnostem (otroctví, rasové napětí), které vyvolaly snahu kolonií získat postavení svobodného území.

Hlavní otázkou této práce je: Jakým způsobem a v jaké míře se karibským ostrovům podařilo vymanit z koloniálního stavu?

Jelikož největší nepokoje byly na územích britského Karibiku (např. Grenada, Jamajka), je potřeba řešit také otázku, jaké podmínky byly v těchto britských koloniích, že vyústily v aktivní boj? V ostatních částech byla sice situace klidnější (např. Aruba), ale i tam se do popředí dostal požadavek autonomie. Jaké byly tedy konkrétní důvody, které k tomu jednotlivé státy vedly? Byla to jejich koloniální minulost spjatá s otroctvím, špatné podmínky v zemi (hospodářské problémy), přílišný vliv mateřských zemí, zásahy Spojených států, či se země pouze svezly na vlně celosvětové dekolonizace?

K zodpovězení těchto otázek je důležité zabývat se okolnostmi, které vedly ke karibské dekolonizaci, ať už to bylo otroctví, nacionalistické projevy nebo i přílišný vliv USA. Právě blízkost regionu ke Spojeným státům se projevovala americkou snahou udržet v Karibiku svou mocenskou sféru vlivu. Američané tak ve dvacátém století na ostrovech hned několikrát vojensky zasáhli s cílem stabilizovat region a zabránit evropským národům, aby tu upevnily svou moc. Na Kubě, Haiti a Dominikánské republice použili Američané celou škálu intervenčních prostředků od vojenské okupace až po finanční kontrolu.

Cesta jednotlivých karibských ostrovů k nezávislosti je pak obsahem dalších kapitol této práce. Pro zlepšení přehlednosti jsou vymezeny základní kapitoly dle působnosti evropských koloniálních mocností v Karibiku. Jedná se tak o britský Karibik, holandský Karibik, americký Karibik a francouzský Karibik. Právě pro

pochopení pohnutek, které vedly jednotlivé kolonie k osamostatnění či případně k setrvání v závislém stavu, jsou popsány nejdůležitější události každého státu v průběhu jeho existence.

V práci se též věnuji třem zemím – Haiti, Dominikánské republice a Kubě, které svou nezávislost získaly již dříve. Ale právě ve 2. polovině 20. století musely bojovat za její udržení, případně odrážet zásahy USA nebo Sovětského svazu do svých záležitostí. Poněvadž cesta k nezávislosti karibských států začala celou řadou nepokojů, svůj vzor mohly právě vidět v těchto již samostatných státech, které si svou nezávislost musely vybojovat.

Poslední kapitola se věnuje organizacím sdružující karibské státy, které vznikaly již v průběhu dekolonizace, ale podstatnou úlohu získaly až po vyhlášení samostatnosti. Jelikož získání nezávislosti s sebou nepřinášelo pouze pozitivní dopady, musely nové státy čelit zejména ekonomickým problémům a nestabilitě vlád. Tyto problémy se státy snažily řešit právě pomocí sdružování a vzájemné pomoci v rámci organizací (např. Západoindická federace), které však zpočátku neměly dlouhou životnost.

1.2 Použité metody

Základní metodou této diplomové práce bude metoda přímá, spočívající v prostudování velkého množství zejména zahraniční odborné literatury, dobových pramenů, článků, ale i zahraničních internetových zdrojů. Následně dojde k jejich zhodnocení a interpretaci.⁴

Pro první kapitolu práce bude užitá metoda diachronního přístupu, kdy budou podle časové posloupnosti nejprve nastíněny začátky koloniálního osídlení, které přineslo dějiny otroctví, kolonialismu a vykořisťování. Na to bude navázáno událostmi první poloviny 20. století v souvislosti s nahlédnutím na dekolonizaci, odpor proti nezávislosti, rasový aspekt, a zmíněna bude také spolupráce s USA, která vrcholí v druhé polovině 20. století.⁵

V dalších kapitolách práce pak bude použita metoda synchronního přístupu, poněvadž téma práce se vymezuje zejména na období druhé poloviny 20. století. Dějiny nezávislosti jednotlivých států jsou tak ohraničeny přesně stanoveným obdobím.

---

⁴ TOPOLSKI, J., *Methodology of History*, s. 461.

⁵ Tamtéž, s. 284-287.

Zároveň bude aplikována metoda komparativní k porovnání odlišností a podobností zkoumaných států. Prostřednictvím syntézy poté vznikne komplexní pohled na danou problematiku.⁶

1.3 Rozbor použitých zdrojů

Tato diplomová práce bude sestavena na základě poznatků z rozsáhlého množství zdrojů, přičemž se bude jednat převážně o odbornou zahraniční literaturu, dobové materiály (audiovizuální, tiskové a zákony), články a internetové zdroje.

Pro komplexní nástin dějin Karibské oblasti je potřeba zmínit zejména monografie zaměřující se nejen na historii, ale i na problémy týkající se sociálního, politického a ekonomického prostředí. Pro tyto účely je to tedy například kniha *The Contemporary Caribbean, History, Life and Culture since 1945*⁷, od profesorky Historie na virginské univerzitě Olwyn Blouet, která ve své knize líčí historii v kontextu s kulturou, mezinárodní politikou a regionálními vztahy v Karibiku. Z českého prostředí jsou to pro změnu *Dějiny Karibské oblasti*⁸ od historika a iberoamerikanisty Oldřicha Kašpara, jenž se ve své knize zaměřil hlavně na dějiny Karibiku od jeho objevení až po 20. století s tím, že dvacáté století zde dostalo velmi málo prostoru. Naopak dějinami moderního Karibiku se zabývá soubor esejů *The Modern Caribbean*,⁹ psaný dvanácti předními karibskými odborníky.

Z hlediska rozboru jednotlivých částí Karibiku, ovládaných různými koloniálními mocnostmi, se nabízí zdroje jako soubor esejů *The Dutch Caribbean, Prospects for Democracy*¹⁰ pod záštitou Centra Latinských Studií na floridské univerzitě. Dále pro pochopení rozbrojů mezi mocnostmi a jejich koloniemi například kniha *Women and Slavery in the French Antilles, 1635-1848*,¹¹ od amerického univerzitního profesora Bernarda Moitta nebo *The Dutch Slave Trade, 1500-1850*,¹² od nizozemského historika Pieta Emmera.

Pro popis dějinných událostí na jednotlivých ostrovech lze využít samostatné monografie, například *A History of Barbados from Amerindian Settlement to Nation-*

---

⁶ Tamtéž, s. 278, 287, 471, 589.

⁷ BLOUET, Olwyn M., *The Contemporary Caribbean, History, Life and Culture since 1945*, London 2007.

⁸ KAŠPAR, Oldřich, *Dějiny Karibské oblasti*, Praha 2002.

⁹ KNIGHT, Franklin W., PALMER, Colin A., *The Modern Caribbean*, Chapel Hill 1989.

¹⁰ SEDOC-DAHLBERG, Betty Nelly, *The Dutch Caribbean, Prospects for Democracy*, Gainesville, USA 1990.

¹¹ MOIT, Bernard, *Women and Slavery in the French Antilles, 1635-1848*, Bloomington, USA 2001.

¹² EMMER, P. C., *The Dutch Slave Trade, 1500-1850*, New York 2006.

*State*¹³ od barbadoského rodáka a univerzitního profesora Hilaryho Becklese, *A History of Modern Trinidad 1783-1962*¹⁴ od Bridget Brereton, profesorky Západoindické univerzity. Dále *A History of the Virgin Islands of the United States*,¹⁵ psané karibským historikem Isaacem Dookhanem. Existují i další publikace zabývající se dějinami Kuby, Haity, Dominikánské republiky, ale i Jamajky, Aruby apod.

Kromě odborných knih jsou také velmi důležité dobové prameny, kterými z hlediska zkoumaného období jsou nejen listinné podoby Ústav, Aktů nezávislosti bývalých karibských kolonií, ale také audiovizuální materiály, které zachycují úseky v období cesty k nezávislosti; a díky vládám, státním archivům nebo museím, jsou tyto materiály poskytnuty i veřejnosti prostřednictvím největšího internetového video serveru Youtube.com.¹⁶

Neméně důležité jsou také články v odborných časopisech, například časopisy *Journal of Latin American Studies*¹⁷ nebo *European Review of Latin American and Caribbean Studies*¹⁸. Ty jsou dostupné díky digitálnímu archivu špičkových amerických časopisů JSTOR.

Posledními pramennými zdroji jsou pak zdroje internetové, které nahrazují prameny knižní v případě nedostupnosti dostatečných informací. Pro tyto účely slouží zejména zahraniční portál *CaribbeanElections.com*, založený pod záštitou barbadoského *KnowledgeWalk Institute*. Portál poskytuje historické, ale i současné informace o volebním procesu, politice a občanství 28 zemí v rámci Karibiku. Je určen pro studenty, pedagogy, výzkumné pracovníky, ale i pro širokou veřejnost. Další internetové zdroje poskytující náhled na dějiny Karibiku jsou oficiální webové stránky vlád a britského Commonwealthu.¹⁹

---

¹³ BECKLES, Hilary McD., *A History of Barbados from Amerindian Settlement to Nation-State*, Cambridge 1990.

¹⁴ BRERETON, Bridget, *A History of Modern Trinidad 1783–1962*, Kingston 1981.

¹⁵ DOOKHAN, Isaac., *A History of the Virgin Islands of the United States*, Kingston, Jamaica 1994.

¹⁶ *Towards Independence of Jamaica, Part 1, Part 2, Part 3*. In: National Library of Jamaica [online], [cit. 2016-12-13]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=_NqjWqvE9Ps.

¹⁷ WILLIAMS, Gerry, *Prelude to an Intervention: Grenada 1983*. In: *Journal of Latin American Studies*, 1997, 2.

¹⁸ SUTTON, Paul, *Politics in the Commonwealth Caribbean, The Post-Colonial experience*. In: *European Review of Latin American and Caribbean Studies*, 1991, 12.

¹⁹ *Dominica: History*. In: Commonwealth [online], [cit. 2016-12-18]. Dostupné z: <http://thecommonwealth.org/our-member-countries/dominica/history>.

2 OKOLNOSTI   PODPORUJÍCÍ   CESTU   K NEZÁVISLOSTI

Počátek novodobých karibských dějin tvořilo setkání rodilých obyvatel s prvními reprezentanty evropských národů a bezprostřední vznik španělských, anglických, francouzských a holandských ostrovních kolonií.

Pro pochopení cesty karibských ostrovů k nezávislosti je důležité nastínit události a procesy, které ovlivnily vývoj a průběh této cesty. Důležitou roli hrál nejen zrod otroctví, ale i následná emancipace a postupné rozšiřování procesu dekolonizace. Zásadní vliv měla také spolupráce Karibiku se Spojenými státy.²⁰

2.1 Otroctví

Kolumbovy výpravy, které vedly k objevení karibských ostrovů (první Hispaniola, dnešní Haiti), změnily hospodářství celé Evropy. Byly přivezeny nové plodiny, zejména brambory, tabák, fazole, kukuřice, cukrová třtina, bavlna, tropické ovoce, různé druhy pepře, rajčata, papriky a mnoho dalšího včetně zlata.²¹ Vidina bohatství a snaha získat z něj pro sebe co možná největší díl vedly evropské mocnosti k organizování výprav s cílem kolonizovat nově objevená území. To přineslo řadu potyček, které v následujících století byly v Karibiku zcela běžné. Příhodné podmínky pro obdělávání půdy a nové plodiny, které se na ostrovech daly kultivovat, vedly k masovému zakládání plantáží. Tím začínají dějiny otroctví. Vzhledem k tomu, že původní populace nedokázala čelit evropským nemocem a nebyla zvyklá na těžkou práci, museli být na ostrovy přivezeni afričtí otroci. Na samotných ostrovech vznikly otrokářské trhy a prošla tudy většina otroků na cestě do Spojených států.²²

Neutěšené životní podmínky vedly mezi otroky k častým nepokojům, které někdy propukly do ozbrojeného povstání. Zrušení otroctví jistě přineslo úlevu, emancipace pro otroky ale neznamenala vždy úplnou svobodu. Například na Kubě okamžitě zavládla segregace, kdy černoši nebyli přijímáni na střední školy a mnohé instituce jim zůstávaly uzavřené. Bývalí otroci, jejich děti a vnuci nechtěli jen pasivně snášet své zařazení do kategorie podřadných občanů. Jejich metody k dosažení plné

²⁰ Označení pro osamostatnění koloniálních držav od mateřské země. Nejvýrazněji se projevila po druhé světové válce (dekolonizaci začala prosazovat Organizace spojených národů).

²¹ RICHARDSON, Bonham C., *The Caribbean in the Wider World, 1492-1992: A Regional Geography*, s. 24-25.

²² Tamtéž, s. 8.

rovnoprávnosti spočívaly ve stávkách, nepokojích, ale i vytváření organizací. Vzniklo tak například hnutí *Universal Negro Improvement Association*, které si stanovilo za cíl vštípit černému obyvatelstvu rasovou pýchu a solidaritu. V černé historii se jedná o vůbec největší masové hnutí.²³ První polovina dvacátého století tak byla obdobím rozvoje sociálního uvědomění bývalých otroků, ekonomického rozvoje, ale také těžké hospodářské krize a světových válek.²⁴ Ty se sice oblasti díky její vzdálenosti od centra dění v Evropě dotkly jen letmo, ale poznamenaly ji stejně jako celý zbytek světa.

2.2 První vlny karibské dekolonizace

Karibská dekolonizace začala dlouho před druhou polovinou dvacátého století. V roce 1804 vyhlásili obyvatelé Santo Dominga (Dominikánská republika) nezávislost na Francii a jejím otrokářském imperialismu.²⁵ Okamžitá reakce Evropy odhalila pravou tvář jejího humanismu a osvícenectví. Bílí Evropané nedokázali pochopit, proč by měla být země otroků nezávislá na svých pánech. Stejně tak byla Evropa šokována o století později, když se kubánští nacionalisté prohlásili občany národa, ve kterém neexistují rasy.²⁶

Téma nezávislosti bylo nastoleno v Karibiku v souvislosti s první světovou válkou, respektive s následky jejího konce; rozpad evropských říší našel své obecnství i v zámořských koloniích. Válka způsobila politické změny: od bolševické revoluce v Rusku až po zánik kontinentálních říší. Vznik osvobozených mladých republik v Evropě tak logicky vyvolal touhu následovat tento trend i v zámoří. Ačkoli koloniální mocnosti spravující Karibik prošly válkou na vítězné straně a o své kolonie přišlo Německo a Rakousko-Uhersko, nastartovaný emancipační proces již nešel zastavit a dotknul se poražených i vítězů.²⁷

V následujících třech desetiletích karibští disidenti předefinovali výraz dekolonizace. Již se nejednalo jen o získání nezávislosti na původním správním centru, ale šlo o komplexní osvobozující historický proces. Pro obyvatele Karibiku, kteří pocházeli ze třídy bývalých otroků, měly výrazy jako dekolonizace a osvobození ještě mnohem hlubší význam. Karibik odmítnul být zařazen do imperiálních celků jako surovinová či zemědělská základna obývaná dělníky a rolníky. Kolonie chtěly povýšit z druhořadých zemí na rovnocenné partnery. Vzhledem k tomu, že je bílá majorita

²³ BLOUET, O., *The Contemporary Caribbean: Life, History and Culture Since 1945*, s. 45.

²⁴ MCNEILL, J. R., *Mosquito Empires: Ecology and War in the Greater Caribbean, 1620–1914*, s. 111.

²⁵ CAMBEIRA, Alan, *Quisqueya la Bella: The Dominican Republic in Historical and Cultural Perspective*, s. 4-5.

²⁶ FERRER, A., *Insurgent Cuba: Race, Nation, and Revolution, 1868-1898*, s. 4.

²⁷ KNIGHT, PALMER, s. 86.

v Evropě chápala jako třetí svět, který je třeba pouze vytěžit, byly jejich nároky zjevně opodstatněné. Obyvatelé Karibiku měli intenzivní pocit, že jsou jen zneužíváni v cizí prospěch a že jim jejich mateřské země samostatnost v podstatě dluží. Boj za dekolonizaci oblasti byl v zásadě bojem kulturním. Zástupci centralismu prezentovali svůj pohled na samostatnost kolonií tak, že v případě odtržení od velmocí dojde okamžitě k nutnému chaosu, občanským válkám a krveprolitím. Přeci jen se jedná o nekulturní a nevzdělané potomky otroků, kteří nemohou a nesmí řídit vlastní osud. Tento rasistický podtón zazníval nejen ze Spojených států, ale překvapivě i z liberální Evropy. Ve skutečnosti vyhlášení nezávislosti přineslo světu mnoho nových pestrých kultur.²⁸

2.3 Projevy nacionalismu v karibské kultuře

Haiti bylo významným centrem intelektuálních hnutí majících za cíl osvobození své země a celého regionu. Od dvacátých let tu fungovaly skupiny intelektuálů, které napadaly historickou závislost na Francii, její kultuře a normách. Veřejně doporučovaly nahradit je kulturou haitskou, se kterou se mohla identifikovat drtivá většina obyvatel.²⁹ V reakci na americkou vojenskou okupaci v letech 1915–1934 například nacionalistický spisovatel Jean Price-Mars vydal v roce 1928 knihu lidových příběhů *Ainsi Parla l'Oncle*. V ní popsal opovrhované černé domorodce jako nositele sofistikované opoziční kultury a zdroj národní obnovy. Tento pohled byl v době vydání knihy naprosto skandální a díky rasistickým náladám bílého světa naprosto nepochopitelný a neuchopitelný.³⁰

Renesanční nálady ale nebyly omezeny jen na Haiti. Na počátku třicátých let na Kubě zkorumpovaný režim Gerarda Machada vedl k vytvoření široké opozice. V té se spojili intelektuálové a umělci a své protesty zhmotňovali metaforami, tradicemi a zvyky černého obyvatelstva. Vytvořili tak hudební formu rumbly, která reprezentovala „kubánství“ (*Cubanidad*) a doprovázela opoziční činnost jako oficiální forma protestu. Pokud dříve kubánští nacionalisté mluvili o Kubě jako o zemi bez ras, nová vlna chápe Kubu a její kulturu jako černou.³¹

Také anglofonní Karibik se ztotožňoval s myšlenkou zrovnoprávnění, které povede od domorodé kultury bývalých otroků. Liberální intelektuálové pochopili, že při

---

²⁸ PARKER, Jason C., *Brother's Keeper: The United States, Race, and Empire in the British Caribbean, 1937–1962*, s. 3-15, 140-160.

²⁹ PLUMMER, Brenda Gayle, *Haiti and the United States: The Psychological Moment*, s. 63-80.

³⁰ KUSS, Malena, *Music in Latin America and the Caribbean: An Encyclopedic History*, s. 252.

³¹ Tamtéž, s. 131.

vytváření nezávislé platformy je třeba zaměřit se na většinové obyvatelstvo, jeho zvyky a kulturu. A to i přesto, že ještě před necelým stoletím na otroky bylo nahlíženo jen jako na nástroje. Britská umělkyně Edna Manley alegorizovala tento přístup svou sochou *Negro Aroused*, která symbolizovala spojení nacionalismu s afro-karibskou kulturou.³²

Na Trinidadu se vzpurné myšlenky nejvíce objevovaly na stránkách časopisu *Beacon*, který byl vydáván od třicátých let. Vysmíval se rasistickým aristokratům, kteří svůj majetek postavili na utrpení otroků.³³ Autoři oslavovali původně černé, později již karibské obyvatele. Jedním z pisatelů byl Cyril Lionel Robert James, který pro svou publikační činnost nejprve musel emigrovat do Anglie a později do Spojených států. Ve své činnosti pokračoval i ze zahraničí a inspiroval celou řadu svých vrstevníků k intelektuálnímu boji s koloniálním imperialismem.³⁴

Satira a obecně publikace autorů, kteří bojovali za emancipaci nebílé většiny, měly mnohem větší význam pro získání nezávislosti, než jaký jim přisuzovaly centrální vlády a místní samosprávy. Každý další článek přinášel nové čtenáře, nové vypravěče příběhů. Mimořádný ohlas u černého obyvatelstva Martiniku měl časopis *Tropiques* (viz příloha č. 13). Byl založen Suzanne a Aimém Césairovými a jejich přítelem René Ménilem. Na svých stránkách publikoval surrealistické snové příběhy mnohdy se základem v černošských pověstech. Akcentoval boj za osvobození od otrokářského útlaku, od koloniální nadvlády. Pohádkovou formou vyprávěl příběhy o svobodě. A právě této formě nevzdělané obyvatelstvo rozumělo nejlépe a dokázalo se s obsahem ideálně ztotožnit.³⁵

Tento radikální přístup k prezentaci intelektuálních myšlenek zanedlouho rezonoval v celém regionu. Mezi nejznámější autory té doby patří kubánský spisovatel Alejo Carpentier (narozený ve Švýcarsku, vychovaný na Kubě), jehož příběhy ovlivnily nespočet čtenářů či posluchačů na západní polokouli.³⁶

Také anglofonní karibská literatura v tomto období zaznamenala mohutný rozkvět. Autoři začali vydávat knihy oceňované kritiky i čtenáři. Živení obrovským zájmem o svou literaturu a podporování vydavatelů (například časopis *Bim* na Barbadosu), skládali a vyprávěli příběhy v jazyce místního černého obyvatelstva.³⁷

---

³² ROSENBERG, L., *Nationalism and the Formation of Caribbean Literature*, 178.

³³ PARKER, s. 156.

³⁴ BLOUET, O.M., *The Contemporary Caribbean, History, Life and Culture since 1945*, s. 115.

³⁵ KAŠPAR, s. 179.

³⁶ KUSS, s. 26.

³⁷ KAŠPAR, s. 179.

Tento nový a osvěžující přístup nacházíme v dílech autorů, jako byl Samuel Selvon (Trinidad a Tobago) a Louise Bennett (Jamajka). V padesátých letech oba žili v Londýně a spolu s dalšími mladými literáty popisovali ve svých knihách proces dekolonizace. Ne všichni karibští autoři se uchýlili do emigrace. Derek Walcott - mladý dramatik, esejista, básník a malíř narozený na Svaté Lucii - se v padesátých letech uchýlil na Trinidad. Ve svých dílech vychází z hluboké historie černých obyvatel. Na rozdíl od mnoha jiných varoval před nejistotou, která bude následovat po odvržení kolonialismu. Západoindický region chápal jako „*tápající skupinu v historickém soumraku, která musí volit mezi setrváním ve tmě a jistotě nebo kroku vpřed.*“³⁸

2.4 Odpor USA proti nezávislosti

V dekadách, které následovaly meziválečné období, museli místní reformátoři čelit regionálním autokratickým správám a fanatickému přístupu ze strany USA, který korespondoval z obav spojených se studenou válkou. Regionální vládcí odmítali nezávislost jako cestu k napravení sociálních nerovností vytvořených plantážnicko-otrokářským systémem. Byli přesvědčeni, že by byli smeteni bývalými otroky. Strach o moc, vliv, majetek a vlastní životy umocnil neochotu naslouchat žádostem o změnu. Mocné spojence našli u amerických politiků a jejich obav o zachování neomezené vlády nad západní polokoulí.³⁹

Slabé místní vlády karibských zemí tak v polovině dvacátého století musely čelit výhrůžkám, moralizování a teroru ze strany americké supervelmoci. Období přitom začalo mírným optimismem pro nacionalisty. Úpadek ekonomiky, který pozvolna vyháněl nejchudší obyvatele na ulice, nutil místní vládcé pozvolna přijímat demokratické reformy. Ty měly za úkol změnit poměr v absurdně rozdělených vlastnických poměrech. Bohatství bylo výhradně v rukou bílé menšiny, zatímco práce spočívala na bedrech černé většiny.⁴⁰

Studentský disent vedl na Haiti k urychlení konce americké okupace v roce 1934. Na Kubě zase uspořádala koalice studentů, zaměstnanců a vojáků vzpouru dalekosáhlého důsledku. Tato epizoda z roku 1933 pomohla americkým politikům nahradit dosavadní přehlížení rétorikou o dobrém soužití. Američané také odinstalovali diktátorskou vládu Gerarda. V roce 1940 Kuba představila ústavu, která rozšiřovala

---

³⁸ ROSENBERG, s. 158.

³⁹ PARKER, C. J., *Brother's Keeper: The United States, Race, and Empire in the British Caribbean*, s. 4-5.

⁴⁰ Tamtéž, s. 6.

práva černochů a žen. V regionu, kde pohlaví a barva pleti dominovala při sebeurčení jedince, se jednalo o přelomový krok.⁴¹

2.5 Rasové napětí v Karibiku

Stejně jako Kuba nebo Haiti, i anglické a francouzské kolonie v Karibiku zažily desetiletí nepokojů vedených pracující třídou. I přes násilné potlačování těchto revolt a hnutí byly místní vlády nuceny přijímat zásady odborových hnutí a liberálně zodpovědné politiky.

Společnostem, které se zotavovaly z otrokářské minulosti, ekonomické a politické turbulence nutně přinášely ožehavou otázku bílé nadřazenosti, která musela být akutně řešena. Některé události navíc prohloubily rasovou nerovnováhu a vrátily svět zpět do doby před zrušením otroctví. Nejcitelněji se na rostoucím konfliktu ras projevil vpád italské armády do Etiopie v roce 1935. Etiopie byla chápána jako symbolický domov mnoha afrických otroků a jejich potomků. Itálie dala ve dvacátém století najevo to, co převládalo v myslích bílého obyvatelstva. Afričané nejsou na jejich kulturní úrovni a Evropané si v jejich vlasti mohou vzít, co chtějí. To samozřejmě silně rezonovalo i v Karibiku. Pro africké diaspory bylo Mussoliniho dobrodružství silným impulzem k mobilizaci. Na Jamajce tak například vznikl náboženský fenomén Rastafariánů. Afro-křesťanské hnutí uctívalo etiopského císaře Haile Selassie, známého také jako Ras Tafari. Během příštích dvou desetiletí Rastafariáni odmítli západní kulturu včetně kolonizace, bydlení a zvyků. Jejich alternativní pohled na svět vyvolal u „slušného“ bílého obyvatelstva Karibiku strach před africkou kulturou, který se rozšířil po celém světě. Pohrdání „rasta“ kulturou nebyl ten nejhorší projev rasismu v regionu.⁴²

Rasový strach se změnil na smrtící konflikt v Dominikánské republice, kde v té době vládl prezident Rafael Trujillo. Tento míšenec přišel k politické moci s podporou amerických okupantů. Trujillo měl pověst egoistického muže plného vnitřního strachu a nedůvěry. Paranoidní osobnost a dlouholetý strach ze sousední černošské republiky vedly ke snaze vytvořit bílou dominující populaci. Toto rasové drama vyvrcholilo masakrem v roce 1937, kdy vláda řídila kampaň proti Hait'ánům, kteří žili a pracovali v Dominikánské republice a u jejích hranic. Tato dosud blíže neprozkoumaná agrese stála desítky tisíc životů.⁴³

---

⁴¹ FUNES, Reinaldo Monzote, *From Rainforest to Cane Field in Cuba: An Environmental History since 1949*, s. 44.

⁴² MONTEITH, Kathleen E.A., RICHARDS, Glen, *Jamaica in Slavery and Freedom: History, Heritage and Culture*, s. 108.

⁴³ CAMBEIRA, s. 182.

2.6 Spolupráce Karibiku a USA

Poválečná léta přinesla zvýšení spolupráce orgány správy karibských zemí a Spojených států. V období rostoucí studené války karibští a američtí státníci úzkostlivě dbali na zachování klidu v oblasti prostřednictvím udržování práva a pořádku. Vládnoucí elity propagovaly nutnost a výhody demokracie, ve skutečnosti ale bojovaly proti ní.⁴⁴

Poválečné britské kolonie odmítly provádět politiku strukturálních reforem. Nepoučily se z meziválečné epidemie lidových povstání. Morálně a finančně zkorumpované místní vlády se rozhodly přesunout břemeno odpovědnosti za vlastní osud na nejchudší obyvatele, tedy bývalé otroky. Protože establishment deklaroval péči o městské obyvatelstvo, byli černoši v podstatě vypuzeni na venkov. Tady měli své autonomní správy, které ale ani v nejmenším nereflektovaly život dvacátého století. Programy zaváděné místními autoritami byly spíše z rejstříku století šestnáctého (hromadné svatby nebo zákaz migrace černochů na Jamajce). Ačkoli bylo od těchto praktik rychle upuštěno, jejich efekt ještě dlouho působil a pomáhal světu chápat region jako degradovaný, dysfunkční a pro transformaci zcela nevhodný.⁴⁵

Zatímco elity v regionu uplatňovaly nenásilný tlak proti změnám vedený sociologickými metodami, které bránily mobilizaci zdola, úspěšně používaly i represivní politiku. Tento autoritářský přístup měl fatální následky pro karibské proletářské organizace. Pokud si odboroví lídři nesou část viny za úpadek emancipačních hnutí, hlavní díl leží na oficiální represi ze strany vládnoucích tříd.⁴⁶

Ať už na Haiti, v Dominikánské republice nebo na Kubě odbory v padesátých letech čelily různým formám zastrašování a teroru. Na územích ovládanými Brity byla takto pronásledována Karibská rada práce (CLC). CLC byla založena v roce 1944 jamajským právníkem Richardem Hartem jako organizace práce bojující za zrovnoprávnění všech zaměstnanců. Představila vizi politické a ekonomické moci v rukou lidu. V polovině studené války ale místní vlády a jejich američtí spojenci neměli pro rovnostářskou agendu CLC pochopení. V šedesátých letech se ji podařilo zákazy a stíháním zničit.⁴⁷

Poválečné režimy Karibiku uhýbaly požadavkům na skutečnou demokratickou změnu, místo toho propagovaly takzvaný „rozvoj“. Slibovaný rozvoj životní úrovně a

---

⁴⁴ KLEIN, s. 52.

⁴⁵ BLOUET, s. 46.

⁴⁶ KAŠPAR, s. 160.

⁴⁷ MONTEITH, E. A., RICHARDS, G., *Jamaica in Slavery and Freedom: History, Heritage and Culture*, s. 372.

kvality života měl utlumit volání po emancipaci a nezávislosti. Pokud však vůbec kdy nějaký rozvoj životní úrovně nastal, netýkal se obyčejných lidí. Dominantní program byl prosazen v Portoriku pod názvem Operace *Bootstrap*. Byl navržen tak, aby přilákal podnikatele ze zahraničí pomocí snížení daní a nabídky levné pracovní síly. Ačkoli nastal rozvoj ostrova, úspěch se nedotkl dělnické třídy. Ta naopak masivně emigrovala do velkých měst USA, Kanady a Velké Británie.⁴⁸

---

⁴⁸ DIETZ, James L., *Economic History of Puerto Rico: Institutional Change and Capitalist Development*, s. 175.

3 CESTA K NEZÁVISLOSTI – BRITSKÝ KARIBIK

Velká Británie byla jednou z největších koloniálních říší. V Karibiku ovládala nemalé množství obsazených území s tendencemi usilovat o získání nezávislosti. Británie, která byla oslabena po dvou světových válkách, neměla sílu hájit své zájmy v koloniích. Pro uspokojení požadavků svých závislých území, přistoupila na postoupení určité autonomie. To ale za podmínky, že dojde ke sdružení těchto kolonií. Vzniklo několik organizací (např. unie Anguilly a Sv. Kryštofa a Nevis), které se však po vleklých neshodách sdružených států rozpadly. Některé země tak začaly usilovat o nezávislost samostatně, přičemž se zapojily do celosvětové dekolonizace.

Postavení Británie v období dekolonizace bylo odlišné od ostatních koloniálních velmocí, spočívající v prosazení kompromisního řešení, prostřednictvím kterého mohly země získat různá postavení.

Bývalé kolonie, konkrétně britského Karibiku, tak lze rozdělit do tří skupin podle dosaženého stupně nezávislosti.

První skupinou jsou země s plnou nezávislostí, ale s členství v britské organizaci Commonwealth.⁴⁹ Zisk tohoto postavení znamenal zastavení zásahu Británie do řízení záležitostí státu, přijetí ústavy, vznik oficiální symbolů a emblémů země, vytvoření vlastní armády, možnost stát se členy mezinárodních organizací a uzavírat smlouvy vlastním jménem. V čele těchto zemí je generální guvernér, ale oficiální hlavou státu je britský panovník. Státy jsou ústavními monarchiemi.⁵⁰

Druhou skupinu tvoří země, které oficiálně sice nejsou součástí Spojeného království, ale získaly status tzv. zámořského území, což znamená, že jsou pod britskou svrchovaností a jurisdikcí. Název zámořské území se v průběhu let měnil. Před rokem 1981 se jednalo o korunní kolonie, do roku 2002 byl pro změnu používán název britské závislé území. Tyto státy jsou samostatné ve vnitřních záležitostech, ale co se týče zahraničních záležitostí a obrany, ty jsou v kompetenci Spojeného království. Hlavou zámořských území je britský panovník, který do čela každé země jmenuje svého

---

⁴⁹ Označení pro volné sdružení Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku a jeho bývalých dominií a kolonií. V čele sdružení je britský panovník.

⁵⁰ SUTTON, P., *Politics in the Commonwealth Caribbean, The Post-Colonial experience*. In: *European Review of Latin American and Caribbean Studies*, 1991, 12, s. 51-66.

zástupce, tedy guvernéra. Ten se zabývá zejména zahraničními a ekonomickými problémy. Vnitřní otázky řeší předseda vlády, premiér, případně hlavní ministr.⁵¹

Třetí skupina je na tom, co se týče nezávislosti, stejně jako první skupina, ale s rozdílem, že tyto země jsou sice členy Commonwealthu, ale nemají jako hlavu státu britského panovníka. Jedná se o prezidentské republiky s prezidentem jako hlavou státu. Zde do zahraničních záležitostí a obrany Británie nezasahuje.⁵²

Jaká byla tedy cesta ostrovních kolonií britského Karibiku k vytoužené nezávislosti? Hrála rozhodující roli koloniální minulost spojená s otroctvím a vykořisťováním, případně špatnými pracovními podmínkami? Z jakých důvodů některé země o odtržení od Británie neusilovaly?

3.1 Anguilla

Anguilla (nazývána také podle klikatého tvaru Snake Island) je tvořena jedenácti ostrovy pokrytých hustým deštným pralesem. Poprvé byla osídlena indiány ze skupiny Arawak, se kterými se však Angličané, kteří v roce 1650 Anguillu kolonizovali, již neseťkali.⁵³

Angličané na Anguille založili nejprve plantáže bavlny, které později nahradily tabákem, přičemž obchod s touto komoditou vytvořil na Anguille prosperující obchodní centrum. Už na počátku osmnáctého století také začal na ostrově vzkvétat obchod s otroky, kteří byli dováženi, aby pracovali převážně na vznikajících cukrových plantážích.⁵⁴

V roce 1825 dotlačili Britové Anguillu k vytvoření unie se Svatým Kryštofem – Nevis, na němž se země stala administrativně závislá. Na britské doporučení vyslala Anguilla jednoho zástupce do sněmovny Svatého Kryštofa. V následujících letech pak ale vznikaly petice za zrušení tohoto uskupení. První už v roce 1825, další pak roku 1873. Poslední petice z roku 1958 byla reakcí na ústavní změny, ke kterým došlo při vzniku Západoindické federace roku 1956. Když se ale podporovatelé petice nedočkali

---

⁵¹ SUTTON, P., s. 51-66.

⁵² Tamtéž.

⁵³ MARTIN, R. M., *Statistics of the Colonies of the British Empire in the West Indies, South America, North America, Asia, Australia-Asia, Africa and Europe*, s. 102.

⁵⁴ Tamtéž.

žádné odezvy, bylo to pro ně znamením, že se svého požadavku budou muset domoci jinak.⁵⁵

Roku 1962 došlo k rozpadu Západníindické federace z důvodu neshod členů a také neschopnosti Britů spravovat většinu ostrovů, což vedlo k sociálním nepokojům. V únoru 1967 byl bez ohledu na přání místní populace založen přidružený stát Svatý Kryštof – Nevis – Anguilla (s ústavou a značnou mírou samosprávy), což o tři měsíce později zažehlo na Anguille revoluci. Té předcházelo několik varovných událostí, kdy např. ze země byli vyhoštěni britští vládní experti nebo byla sabotována jakákoliv politická shromáždění. V čele této opozice byli Ronald Webster a Atlin Harrigan, kteří byli podporováni zejména mladými lidmi. Zároveň svým jednáním dávali Británii i anguilliánskému premiérovi Robertu Bradshawovi jasně najevo svůj nesouhlas.⁵⁶

Jelikož vláda nechtěla naslouchat, vzali vše do svých rukou Anguilliané, kteří se 29. května 1967 shromáždili na ulici a společně se vydali na místní policejní ředitelství, odkud vyhnali 17 policistů, původem ze Svatého Kryštofa. Poslední policista opustil Anguillu následující den, tedy 30. května, a tím se mohla revoluce rozhořet naplno. Jelikož hrozila invaze ze Svatého Kryštova, Anguilliané se rozhodli převzít iniciativu a v červnu se pokusili provést útok sami. Rozhodnutí revolucionářů mělo své odezvy, spočívající zejména v postoji premiéra Bradshawa, který se situaci snažil vyřešit vyjednáváním s vládou Svatého Kryštofa.⁵⁷

Mezitím na Anguille byla vytvořena prozatímní vláda – pětičlenný mírový sbor, který měl rozhodnout o tom, jaká instituce bude na ostrově vládnout. Už v červenci téhož roku země měla vlastní armádu v počtu 50ti vojáků, vlastní hymnu i ústavu. Sbor také rozhodl o uspořádání referenda o vystoupení ze státu Svatý Kryštof – Nevis – Anguilla. Na základě referenda tak jednoznačně bylo rozhodnuto, že většina anguilliánského obyvatelstva je pro odtržení. Zajímavé však bylo, že Anguilla usilovala o přetržení mocenských vztahů se Svatým Kryštofem, přičemž však neusilovala o odtržení od Velké Británie.⁵⁸

Do záležitosti se nakonec musela vložit Británie, a to i přesto, že podle ústavy Svatého Kryštofa – Nevis – Anguilly nesměla zasahovat do záležitostí těchto zemí. Díky Británii tak byl vyjednan kompromis, kdy od roku 1968 neměla být Anguilla na

---

⁵⁵ KOBBE, M., *Anguilla: the Smallest Revolution*. In: Caribbean Beat, 2009, 11-12, s. 12-13.

⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁷ *Anguilla's Battle For Freedom: True Story of 1967 Revolution* [online], In: Anguilla Peace [cit. 2016-12-12].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=X74BamQvGHM>.

⁵⁸ KOBBE, s. 13.

12 měsíců spravována Svatým Kryštofem. Po uplynutí stanovené doby Anguilla dokázala, že je schopná si své záležitosti spravovat sama. To se však nelíbilo vládě Svatého Kryštofa, což se Británie snažila vyřešit diplomaticky. Na Anguillu roku 1969 vyslala státního tajemníka pro zahraniční věci a záležitosti Commonwealthu Williama Whitlocka, který tam měl přednést svůj návrh. Vzhledem k jeho nediplomatickému chování byl však z ostrova vyhnán. Následně Británie ještě téhož roku rozhodla o invazi na Anguillu a zásahu proti revolucionářům. Odůvodněním invaze před veřejností měly být mafiánské prvky na ostrově. Na základě toho byla zahájena tzv. Operace Ovčí kůže, kdy britští parašutisté 19. března 1969 přistáli na Anguille. Postupem přes ostrov však žádný útok neodráželi, jelikož proti nim žádný odpor veden nebyl. Anguillané proti Britům bojovat nechtěli, jelikož je za nepřátele nepovažovali. Operace skončila mírem, kdy Anguilla dosáhla toho, že se nevrátila zpět pod správu Svatého Kryštofa (zůstávala však stále součástí přidruženého státu), ale také byla potvrzena závislost na Británii. V únoru 1976 přijala Anguilla svoji první ústavu a 19. prosince 1980 rozpadem státu Svatého Kryštofa – Nevis – Anguilly vzniká nový samostatný stát Anguilla se statusem zámořského území Velké Británie. Tím bylo dosaženo spokojenosti Anguillánů, kteří si tak vnitřní záležitosti mohli řešit sami, ale zároveň se mohli spolehnout na případnou pomoc Angličanů.⁵⁹

3.2 Antigua a Barbuda

Antigua a Barbuda byla pod britskou správou již od sedmnáctého století a stejně jako ostatní kolonie sloužila zejména jako zdroj surovin pro mateřskou zemi. Když roku 1834 Británie zrušila v Karibiku otroctví, Antigua a Barbuda byla mezi prvními, která své otroky osvobodila.⁶⁰

Počátek touhy po sebeurčení se postupně vytvářelo v souvislosti se snahou o navázání politických a ekonomických vztahů s ostatními karibskými státy. Když ve dvacátých letech 20. století vyvrcholily ekonomické problémy, do popředí se dostalo odborové hnutí, které se zaměřovalo nejen na špatné pracovní podmínky, ale i na politický rozvoj země. První odborová organizace na ostrově byla vytvořena roku 1939 a Vere Cornwall Bird se stal jejím prezidentem.⁶¹

Bird společně s dalšími odboráři do politiky vstoupil prostřednictvím Labouristické strany Antiguy (ALP). Strana poprvé kandidovala ve volbách roku 1946 a

⁵⁹ CAWLEY, CH., *Colonies in Conflict: The History of the British Overseas Territories*, s. 100.

⁶⁰ *Independence in Antigua and Barbuda*. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-12]. Dostupné z: http://caribbeanelections.com/education/independence/ag_independence.asp.

⁶¹ Tamtéž, [cit. 2016-12-12].

už v roce 1951 se jí podařilo vydobýt si status většinové strany. V tomto roce také začíná dlouhá historie volebních vítězství této strany, za jejíhož vedení Antigua a Barbuda vstoupila roku 1958 do Západoindické federace. Když se roku 1962 tato Federace rozpadla, Antigua a Barbuda už pomýšlela na nezávislost.⁶²

V roce 1961 se Bird postavil do čela vlády jako její předseda a o pět let později vedl delegaci na ústavní konferenci do Londýna, aby zvážil otázku nezávislosti Antiguy a Barbudy. Na základě této konference se země stala přidruženým státem, sice s vnitřní nezávislostí, ale zahraniční záležitosti a obrana stále spadaly pod Velkou Británii.⁶³

V roce 1971 se konaly všeobecné volby, v nichž získalo moc progresivní dělnické hnutí (PLM) v čele s Georgem Waltersem. Tomu se podařilo zvítězit nad Birdem zejména z důvodu, že prosazoval získání nezávislosti v co nejkratším čase, na rozdíl od Birda, který chtěl nejdříve posílit ekonomiku země. Walters svých plánů nedosáhl a roku 1976 se k moci opět vrací Bird a jeho ALP. Svůj mandát obnovil i ve volbách roku 1980, kdy slíbil, že Antiguu a Barbudu dovede k úplné nezávislosti. Na základě druhé Ústavní konference v Londýně se nakonec Antigua a Barbuda stává dne 1. listopadu 1981 nezávislou zemí s členstvím v Commonwealthu.⁶⁴

Na základě nové ústavy se Antigua a Barbuda stala ústavní monarchií v čele s britskou královnou Alžbětou II. Správu země měl na starosti generální guvernér, jmenovaný předsedou vlády. Parlament byl dvoukomorový – Senát a Sněmovna reprezentantů.⁶⁵

Předsedou vlády nově nezávislého státu se stal Vere C. Bird a prvním generálním guvernérem země sir Wilfred Jacobs. Na počest vyhlášené nezávislosti se konal státní banket (viz příloha č. 5), na kterou dorazila sestra britské královny Margaret, také delegace z USA, Kanady i Jamajky.⁶⁶

---

⁶² Tamtéž.

⁶³ *Independence in Antigua and Barbuda*, [cit. 2016-12-13].

⁶⁴ Tamtéž.

⁶⁵ *Antigua and Barbuda Constitution z roku 1981*.

⁶⁶ *Independence in Antigua and Barbuda*, [cit. 2016-12-13].

3.3 Bahamy

Bahamy se pod správu britské koruny dostaly až roku 1717. Ostrov patřil mezi centra obchodu s lidmi, a když bylo roku 1834 zrušeno otroctví, znamenalo to pro Bahamy hluboký propad jejich ekonomiky.⁶⁷

Prosperita se na Bahamy vrátila ve 20. století, kdy sloužily jako centrum výroby a pašeráctví alkoholu během americké prohibice. Zároveň se rozvinuly legální formy obchodu, které prosperovaly až do velké ekonomické krize.⁶⁸

Moderní politický vývoj Baham, směřující k nezávislosti, začal po druhé světové válce. První politické strany byly vytvořeny v padesátých letech. Konkrétně roku 1953 to byla progresivní liberální strana (PLP), která zastupovala zájmy černého obyvatelstva. V roce 1964 britský parlament povolil ostrovní samosprávě částečnou autonomii, vznikla nová ústava, která zřídila post ministerského předsedy. Prvním bahamským premiérem byl zvolen sir Roland Symonette.⁶⁹

Roku 1967 ve volbách vítězí strana PLP v čele s Lyndenem Pindlingem, který se stává prvním černým premiérem kolonie. Ten také jednal o nezávislosti Baham na Ústavní konferenci v Londýně v prosinci 1972 (viz příloha č. 2). Konferencí byla ujednána nezávislost země, která byla stanovena na den 10. července 1973. Bahamy tak získaly plnou nezávislost, ale s členstvím v britském Commonwealthu.⁷⁰ Krátce po vyhlášení nezávislosti byl jmenován sir Milo Butler prvním generálním zastupitelem na Bahamách a Lynden Pindling prvním premiérem nezávislých Baham.⁷¹

Na oslavu nezávislosti dorazil na Bahamy i zástupce Spojeného království. Tím byl syn britské královny, princ Charles (viz příloha 3).⁷²

3.4 Barbados

Dne 14. května 1625 kapitán John Powell přistál na Barbadosu a prohlásil ho za území spadající pod Anglii. O dva roky později - 17. února 1627 - tu spolu s 80 osadníky a 10 otroky přistál jeho bratr kapitán Henry Powell. Skupina založila na

---

⁶⁷ *Independence in The Bahamas*, In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-13]. Dostupné z: http://caribbeanelections.com/education/independence/bs_independence.asp.

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ *BAHAMAS The Journey to Majority Rule 1-3*, In: *Raphael and Wendy Munnings* [online], [cit. 2016-12-12]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=XcYNdNM5rpo>.

⁷⁰ Tamtéž.

⁷¹ CRATON, SAUNDERS, str. 216.

⁷² *Independence in The Bahamas*, [cit. 2016-12-13].

ostrově první evropskou osadu. Osadníci začali kultivovat ostrov a zakládat plantáže tabáku a bavlny. Později se rozšířilo pěstování cukrové třtiny, jejíž výnosy přinesly na ostrov bohatství.⁷³

Přechod na cukrovou třtinu přinesl významnou změnu do života na Barbadosu. Nutnost pěstování na velkých pozemcích vedla k pozemkovým reformám a scelování drobných plantáží do obrovských celků. Barbados a jeho ekonomika se staly pro Brity zlatým dolem. Cukrovarnictví rostlo a prosperovalo.⁷⁴

Z Anglie přicházela šlechta, která získávala velké plantáže a přinášela sem evropský životní styl. Barbados se tak stal centrem kultury v Karibiku. Pro vyšší výnosy bylo dováženo mnoho otroků z Afriky, kteří nahradili bílé rolníky a drasticky tak změnili rasový poměr obyvatelstva.⁷⁵

Obchod s otroky vyvrcholil počátkem osmnáctého století a pokračoval až do roku 1834, kdy byla zákonem o emancipaci zavedena učňovská výchova, což vedlo k rostoucí svobodě otroků. 14. dubna 1816 došlo k prvnímu černošskému povstání za posledních 129 let. Vedl jej otrok z plantáže Baylay. Jmenoval se Bussa a v současnosti je označován za národního hrdinu Barbadosu. V roce 1838 bylo otroctví zrušeno úplně.⁷⁶

Stejně tak jako na ostatních ostrovech vedlo i zde zrušení otroctví k vytvoření vrstvy nejchudšího obyvatelstva, které bylo sužováno tragickými pracovními podmínkami. Těžká práce a útlak ze strany zaměstnavatelů vedly k zakládání odborů. Významným bojovníkem za práva chudých se stal Clement Payne. Prosazoval mnoho reforem, které by pozvedly postavení bývalých otroků. V roce 1937 byl z ostrova vyhoštěn. Obyvatelstvo reagovalo propuknutím nepokojů a občanské neposlušnosti. Tyto nepokoje odstartovaly vznik a růst demokracie na Barbadosu.⁷⁷

V roce 1954 se vůdce odborového hnutí Grantley Adams stal se svou labouristickou stranou (BLP) prvním ostrovním premiérem. Strana usilovala o rozšíření politických práv a zlepšení ekonomických podmínek. Roku 1955 odštěpením od BLP vzniká demokratická labouristická strana (DLP) v čele s Errolem Barrowem, který o

---

⁷³ GALLOWAY, J. H., *The Sugar Cane Industry: An Historical Geography from Its Origins to 1914*, s. 88.

⁷⁴ *Independence in Barbados*, In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-14]. Dostupné z: http://www.caribbeanelections.com/education/independence/bb_independence.asp.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ BECKLES, Hilary McD., *A History of Barbados from Amerindian Settlement to Nation-State*, s. 125.

⁷⁷ *Independence in Barbados*, [cit. 2016-12-14].

sedm let později ve volbách vítězí a stává se novým premiérem. Když se téhož roku rozpadla Západoindická federace, Barbados vyslovil přání stát se nezávislým.⁷⁸

V červnu 1966 se konala Ústavní konference v Londýně, na níž představitelé Barbadosu souhlasili s nezávislostí a členstvím země v Commonwealthu. Barrow, který tak svou prací připravil cestu k získání nezávislosti, je dodnes přezdíván jako otec nezávislosti.⁷⁹

Na rozdíl od většiny ostatních zemí v Karibiku zůstal Barbados v rukou Britů až do vyhlášení nezávislosti ostrova 30. listopadu 1966. Barbados se tak stává nezávislým územím s členstvím v Commonwealthu (viz příloha č. 12).⁸⁰

3.5 Britské Panenské ostrovy

Britské panenské ostrovy jsou pod britskou kontrolou od 17. století, přičemž obchod s otroky se zde plně rozvinul v polovině osmnáctého století, kdy se ostrovy zapojily do obchodu s cukrovou třtinou. Mnoho otroků přišlo z oblasti dnešního Beninu a Nigérie. Spojené království zrušilo obchod s otroky v roce 1807. Na Britských panenských ostrovech k němu nicméně došlo až 1. 8. 1834, kdy bylo osvobozeno přes pět tisíc otroků.⁸¹

Jako v ostatních regionech i zde přineslo zrušení otroctví sociální neklid v podobě široké vrstvy nezaopatřených osvobozených otroků. Jejich pracovní podmínky byly tristní a neexistovala instituce, která by za ně bojovala. Druhá polovina devatenáctého století je tak prostoupena sociálními nepokoji, ale i rostoucí lokální ekonomikou.⁸²

Byla stanovena legislativní rada, která měla za úkol řešit tíživou sociální situaci bývalých otroků a zajistit tak klid v oblasti. Nicméně v roce 1901 byla rada formálně rozpuštěna a ostrovy nadále řídil výhradně guvernér. Ekonomika upadala, emigrace byla extrémně vysoká. Mnoho obyvatel hledalo azyl v Dominikánské republice a na Svatém Tomáši. Velká Británie neposkytovala svým držávám žádnou významnou pomoc, jelikož byla značně finančně vyčerpána po dvou světových válkách.⁸³

---

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ CHAMBERLAIN, M., *Empire and nation-building in the Caribbean, Barbados, 1937-66*, s. 182.

⁸⁰ BECKLES, str. 258.

⁸¹ MARTIN, s. 99.

⁸² PICKERING, V., *A Concise History of the British Virgin Islands: From the Ameridians to 1986*, s. 52.

⁸³ Tamtéž, s. 65.

V roce 1949 se na lokální scéně objevil nečekaný hrdina. Theodolph H. Faulkner byl rybář z Anegada, který přišel na Tortolu⁸⁴ se svou těhotnou manželkou. Po neshodě se zdravotním inspektorem odešel rovnou na místní tržiště, kde několik nocí po sobě vášnivě kritizoval správu ostrovů. Jeho adresné projevy si našly své posluchače a 24. listopadu 1949 se dav vedený místními vůdci vydal na pochod před kancelář komisariátu. Tady demonstranti předložili své prohlášení, ve kterém se dožadovali zřízení samosprávy.⁸⁵

Britská vláda nakonec odpověděla svoláním zreformované legislativní rady, která vyvíjela nemalé úsilí pro vytvoření ústavy. Ta sice několikrát vznikla, ale vždy byla chápána pouze jako dočasné opatření. Legislativní rada se začala starat o pomoc domácím zemědělcům, výrobcům zboží a rybářům. V roce 1951 sehnala dostatečné prostředky, které pomohly zabezpečit rozvoj životních podmínek místních obyvatel.⁸⁶

V tomto období také lokální politická scéna řešila, jestli se Britské a Americké Panenské ostrovy nesloučí pod americkou vlajkou. Britské Panenské ostrovy nakonec od plánu ustoupily. Když roku 1956 zanikla Federace Závětrných ostrovů, legislativní rada státu se odmítla připojit k Západoindické federaci. V roce 1960 se tak země stala sice samostatnou, ale pořád kolonií. V následujících letech rada usilovala o získání širší autonomie, což se jí podařilo roku 1967 vydáním nové ústavy, která na ostrovech zřídila post hlavního ministra. Tuto pozici jako první obsadil Hamilton Lavity Stoutt. I nadále jsou však Britské Panenské ostrovy součástí Spojeného království se statutem zámořského území.⁸⁷

3.6 Dominika

Dominika v historii často měnila své faktické vlastníky. Až na začátku 19. století se Britové definitivně ujali vlády na ostrově. V roce 1833 byl ostrov spojen s Antiguou a dalšími ostrovy v rámci generálního gouvernementu Antigua. V letech 1871–1939 byl ostrov zapojen do federace Závětrných ostrovů a mezi lety 1940 a 1960 pak tvořil jednotku skupiny Návětrných ostrovů. V roce 1958 se ostrov připojil k Západoindické federaci a zůstal jejím členem až do rozpuštění tohoto tělesa v roce 1962.⁸⁸

---

⁸⁴ Jeden z ostrovů spadající pod Britské panenské ostrovy.

⁸⁵ PICKERING, s. 72.

⁸⁶ KNIGHT, s. 22.

⁸⁷ KAŠPAR, s. 198.

⁸⁸ *Independence in Dominica*. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-17]. Dostupné z: http://www.caribbeanelections.com/education/independence/dm_independence.asp.

V šedesátých letech vznikají na Dominice politické strany, které se zaměřily na poptávku po větší autonomii a samosprávě. Mezi nejvýznamnější patřila Dominická strana práce (DLP), jejíž významnou politickou osobností byl Edward LeBlanc, který se v roce 1961 stal hlavním ministrem. Pod jeho vedením se Dominica roku 1967 zařadila mezi přidružené státy s plnou vnitřní samosprávou.⁸⁹

Po LeBlancově odchodu z politiky se vůdcem DLP a premiérem stal Patrick John. Ten po vítězství ve volbách roku 1975 začal usilovat o získání celkové nezávislosti pro Dominiku. Byl sestaven návrh ústavy, který byl přednesen na Ústavní konferenci v Marlborough House v Londýně (viz příloha č. 4), kde nakonec bylo rozhodnuto o přiznání nezávislosti Dominice.⁹⁰

Platnost rozhodnutí nabylo dne 3. listopadu 1978, na základě, něhož se Dominika stává prezidentskou republikou. Zároveň země sice vstupuje do společenství Commonwealth, ale jako hlavu státu nemá britskou královnu. Patrick John se stává prvním ministerským předsedou a Frederick Degazon prezidentem.⁹¹

Jelikož už Británie nemohla zasahovat do záležitostí Dominiky, začala v zemi kolísat politická stabilita. V roce 1979 se vláda DLP zhroutila a Oliver Seraphin z Výboru pro národní spásu (CNS) byl vyzván, aby vytvořil prozatímní vládu a připravil půdu pro předčasné volby.⁹² Ty vyhrála v červenci 1980 Dominická strana svobody (DFP) vedená Eugenií Charles (která se tak stala první ženskou premiérkou v regionu).⁹³

Počátkem osmdesátých let proběhly v zemi dva pokusy o státní převrat v režii organizovaných frakcí obraných sil sympatizující s Johnovým režimem. V roce 1985 byl samotný John odsouzen ke dvanácti letům odnětí svobody za účast na pokusu o převrat. Eugenie Charles vedla DFP k vítězství ve všeobecných volbách v roce 1990. Demokratická cesta vládnutí tak byla potvrzena. Dominika zůstala parlamentní republikou.⁹⁴

---

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ Tamtéž.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² PHILLIPS, F., *Commonwealth Caribbean Constitutional Law*, s. 200-203.

⁹³ FIGUEREDO, D. H., ARGOTE-FREYRE, F., *A Brief History of the Caribbean*, s. 215.

⁹⁴ *Dominica: History*. In: Commonwealth [online], [cit. 2016-12-18]. Dostupné z: <http://thecommonwealth.org/our-member-countries/dominica/history>.

3.7 Grenada

Smlouvou z roku 1783 byla Grenada přičena Britům. Pro zajištění fungující ekonomiky ostrova Britové okamžitě importovali velké množství otroků z Afriky. V roce 1795 byla britská správa vážně ohrožena, když černý plantážník Julien Fédon, inspirovaný francouzskou revolucí, vyvolal násilné povstání otroků. Ti dokonce na krátkou dobu převzali nad Grenadou kontrolu. Povstání bylo sice nakonec potlačeno, nicméně na ostrově zanechalo silné napětí až do zrušení otroctví v roce 1834.⁹⁵

Následovalo období, které je společné pro všechny země Karibiku. Z „pracovních nástrojů“ se náhle stávají svobodní občané, o které se již ale nikdo nestará. Jako zaměstnanci nejsou chráněni odbory a mají ty nejhorší možné pracovní podmínky a nejnižší možné mzdy. To vede k napětí a boji za emancipaci. Zároveň probíhá boj za dílčí, širší nebo úplnou nezávislost.⁹⁶

Právě prostřednictvím pracovních hnutí se začaly politické záležitosti dostávat do podvědomí obyvatel. V 50. letech vznikla první politická strana Sjedenocaná strana práce (GULP) v čele s Ericem Matthewem Gairym, která průběžně vítězila ve volbách do legislativní rady. Roku 1961 se Gairy stává hlavním ministrem. Následující rok byl Gairy z pozice vytlačen Herbertem Blaizem. Ten se také stává 3. března 1967 prvním premiérem Grenady jako přidruženého státu (plná autonomie ve vnitřních záležitostech).⁹⁷

Tato autonomie Grenadě však nestačila a když se k moci dostal opět Gairy, za cíl si stanovil dosažení nezávislosti. I přes neshody s opozičními vůdci, kteří se účastnili roku 1973 i konference v Londýně, nakonec Gairy dovedl Grenadu k nezávislosti. Ta jí byla oficiálně přičena ke dni 7. února 1974, zároveň s členstvím v Commonwealthu. Prvním předsedou vlády nezávislé Grenady se stal Eric Gairy, který ve funkci vydržel do svého svržení v roce 1979.⁹⁸

3.7.1 Grenadská revoluce

Eric Gairy byl zvolen v roce 1976 premiérem, ale opozice (*New Jewel Movement*) odmítla uznat volební výsledky s tím, že byly zmanipulovány. Dne 13. března 1979

---

⁹⁵ GOTT, R., *Britain's Empire: Resistance, Repression and Revolt*, s. 112.

⁹⁶ *Independence in Grenada*. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-18]. Dostupné z: http://caribbeanelections.com/education/independence/gd_independence.asp.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ Tamtéž.

hnutí *New Jewel* zahájilo ozbrojenou revoluci, která odstranila Gairyho a pozastavila platnost ústavy. Maurice Bishop vystoupil v rádiu *Free Granada* jako mluvčí revolucionářů se slovy: „Ve 4:15 ráno se lidové revoluční armádě podařilo ovládnout vojenské kasárny v *True Blue*. Kasárny byly spáleny na popel. Po půlhodinovém boji byly síly Gairyho armády zcela poraženy. Každý voják se vzdal a žádný člen revolučních sil nebyl zraněn.“⁹⁹ Ve své řeči také vyzval lid, aby se připojil k revolučním silám. S revolucí vzniká lidová revoluční vláda (PRG), do jejíhož čela se postavil právě Bishop.¹⁰⁰

Jeho marxisticko-leninské hnutí navázalo úzkou spoluprací s Kubou, Nikaragou a dalšími komunistickými zeměmi (viz příloha č. 9). Všechny politické strany kromě hnutí *New Jewel* byly zrušeny a v následujících čtyřech letech se nekonaly žádné volby.¹⁰¹

V říjnu 1983 boj o moc ve vládě vyústil v Bishopovo domácí vězení. Jeho dosavadní pozici nahradil Bernard Coard. Reakcí na tento státní převrat byly nepokoje a demonstrace v různých částech ostrova. Bishop byl na několik dní osvobozen, nicméně 19. října 1983 byl zajat a popraven armádou spolu se sedmi členy svého kabinetu.¹⁰²

Dne 19. října 1983 se uskutečnil vojenský převrat, který do čela postavil Hudsona Austina. Následovalo zatýkání a vyhlášení zákazu vycházení. V reakci na vojenský převrat napadly Grenadu 25. října 1983 spojené americko-karibské ozbrojené složky. Během operace *Urgent Fury* došlo k rychlé porážce grenadské armády podporované kubánskými jednotkami.¹⁰³

Tato invaze proběhla na základě žádosti generálního guvernéra a Organizace východokaribských států. Nebyla konzultována s faktickou hlavou státu – tedy královnou Alžbětou II. - ani jinými zástupci Commonwealthu. Vláda Spojených států se totiž obávala, že Sověti využijí vzniklé politické vakuum ve svůj prospěch a obsadí strategickou lokalitu v těsné blízkosti USA.¹⁰⁴ Výsledkem invaze bylo svržení vojenské junty a nastolení ústavní demokracie. Sedmnáct členů grenadského armádního velení

---

⁹⁹ *The Grenada Revolution: March 13th 1979*. In: Grenada Government [online], [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: http://www.gov.gd/articles/revolution/march_13th_1979.html.

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ *The Grenada Revolution Documentary – Part 1*, In: Grenada Government [online], [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: <https://vimeo.com/9958883>.

¹⁰² WILLIAMS, G., *Prelude to an Intervention: Grenada 1983*. In: *Journal of Latin American Studies*, 1997, 2, s.131-169.

¹⁰³ TSIKLARI, G., *Operation Urgent Fury: The Role of American Diplomacy in the U.S. Invasion of Grenada*, In: *Journal in Humanities*, s. 59-62.

¹⁰⁴ TSIKLARI, s. 59-62.

bylo odsouzeno. Čtrnáct z nich k smrti za činnost související se svržením Maurice Bishopa a jeho vraždu.¹⁰⁵

Na základě mezinárodní kampaně ale soud změnil tresty smrti na doživotí. Tito odsouzení jsou známí jako grenadská sedmnáctka a stále probíhá boj za jejich propuštění. V roce 1984 poskytly Spojené státy Grenadě 48 milionů dolarů jako hospodářskou pomoc.¹⁰⁶

První demokratické volby od roku 1976 se konaly v prosinci 1984 a vyhrála je Grenadská Národní strana v čele s Herbertem Blaizem. Blaize sloužil jako předseda vlády až do své smrti v prosinci 1989. Během tohoto období se politická situace stabilizovala, což zároveň přineslo Grenadě nárůst ekonomiky a prosperitu.¹⁰⁷

3.8 Jamajka

Jamajka se pod britskou správu oficiálně dostala až v 17. století. Během 18. století vzkvétaly na Jamajce třtinové plantáže, vykoupené obrovským utrpením otroků. Otroci se často bouřili, ale všechny jejich revolty byly potlačeny.¹⁰⁸

Britové čelili nejen zlobě ze strany otroků, ale také od svobodných obyvatel označovaných jako Maroons. Když byli Španělé roku 1655 vyhnáni z Jamajky, osvobozovali své otroky. Tito Maroons podněcovali nepokoje otroků a pomáhali s jejich útekem z plantáží. V roce 1739 Britové zahájili kampaň s cílem Maroons zničit, ta ale selhala. V letech 1739 a 1740 tak obě strany podepsaly mírové smlouvy, kterými Maroons získali pozemky na ostrově. Na oplátku museli vrátit uprchlé otroky jejich původním pánům. Zavázali se také nezasahovat do vztahů mezi otroky a otrokáři na Jamajce. To ale nezabránilo dalším nepokojům až do roku 1834, kdy bylo otroctví zrušeno.¹⁰⁹

Osvobození otroci museli pracovat za velmi nízké mzdy bez jakýchkoli sociálních jistot. Navíc v průběhu 19. století došlo k úpadku jamajské produkce cukru

---

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 62.

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ Článek z novin Washington Post ze středy 20.12.1989: *Herbert Blaize Dies*.

¹⁰⁸ ENHRENGARDT, T., *The History of Jamaica from 1494 to 1838*, s. 60.

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 71, 183.

díky rozšíření pěstování cukrové řepy v Evropě.¹¹⁰ V roce 1866 přijetím nové ústavy byla Jamajka prohlášena korunní kolonií řízenou přímo Londýnem.¹¹¹

Ve dvacátém století se Jamajka stala prosperující zemí, i když z této prosperity těžila jen omezená vrstva privilegovaných. Ve třicátých letech bylo ostrovní hospodářství těžce zasaženo depresí. Množily se stávky a sociální nepokoje. V roce 1928, po krvavé bitvě mezi dělníky a policií, vznikly odborové svazy. V roce 1944 získali Jamajčané všeobecné volební právo a nová ústava dala zvolené vládě širší autonomii v rámci monarchie.¹¹²

Roku 1955 byl jamajským ministerským předsedou zvolen Norman Manley. Díky ústavním změnám došlo ke zrychlení dekolonizace a rozšíření samosprávy, což se projevilo vstupem Jamajky do Západoindické společnosti, která sdružovala britské kolonie. Referendem z roku 1961 bylo rozhodnuto o vystoupení, čímž došlo k následnému rozpadu společnosti. Roku 1962 se konaly volby a na post premiéra usedl sir Alexander Bustamante. Ten nakonec Jamajku dovedl k nezávislosti, která byla vyhlášena dne 6. srpna 1962 (viz příloha č. 11). Na Jamajku dorazila princezna Margaret, sestra britské královny, a zahájila první zasedání jamajského parlamentu.¹¹³ Jamajce byla sice na základě podpisu Aktu nezávislosti poskytnuta samostatnost, ale s tím, že hlavou státu zůstávala britská královna, dále se královna nevzdávala nároku na dominanci na ostrově a zároveň se Jamajka stala členem Commonwealthu.¹¹⁴

Šedesátá léta byla na Jamajce provázena prosperitou díky průmyslu orientovanému na zpracování bauxitu. Nicméně v roce 1972 vyhráli volby socialisté v čele s Michaelem Manleyem, synem Normana Manleyho. V důsledku toho nastal odliv kapitálu z jamajské ekonomiky. Mnoho bohatých obyvatel zemi opustilo v obavě z levicového převratu. Manley navázal vztahy s Kubou, čímž si zneprátelil Spojené státy.¹¹⁵

Volby v roce 1976 byly poznamenány násilím, ale Manley opět dokázal zvítězit. Až v roce 1980 byl nahrazen Edwardem Seagou. Jeho vláda vedla k návratu prosperity.

---

¹¹⁰ WATTS D., *The West Indies: Patterns of Development, Culture and Environmental Change since 1492*, s. 519.

¹¹¹ *Independence in Jamaica*. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-18]. Dostupné z: http://www.caribbeanelections.com/education/independence/jm_independence.asp.

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ *Towards Independence of Jamaica, Part 1, Part 2, Part 3*. In: National Library of Jamaica [online], [cit. 2016-12-13]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=_NqjWqV9EPs.

¹¹⁴ *Jamaica Independence Act z roku 1962*.

¹¹⁵ *Blood and Fire: Jamaica Political History (Dokumentary)*. In: World Magazine Jamaica [online], [cit. 2016-12-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZO5ITRMg-Js>.

Vztahy s Kubou byly zmrazeny a obchod se Spojenými státy zabezpečil revitalizaci ekonomiky. Nicméně v roce 1989 Manley opět vyhrál volby. Tentokrát již představil umírněný kabinet, který pokračoval v kurzu sociálního a mezinárodního klidu.¹¹⁶

3.9 Kajmanské ostrovy

Vzhledem k poloze a rozloze Kajmanských ostrovů se zde nerozvinulo zemědělství a nevzniklo tu tak zásadní bohatství, které by na ostrovy lákalo četné kolonizátory. Zároveň ale nenastal masivní import černých otroků a Kajmany se tak vyhnuly sociálním nepokojům a nestabilitě, které by vedly ke snaze usilovat o nezávislost.¹¹⁷

V roce 1950 si Angličan Benson Greenall jako první uvědomil potenciál souostroví v oblasti cestovního ruchu. Postavil tu hotel a založil tak ekonomický obor, který dnes tvoří jeden ze dvou hlavních pilířů místní ekonomiky.¹¹⁸

V šedesátých letech zůstaly Kajmanské ostrovy pod britskou správou, na rozdíl od Jamajky, která si zvolila v roce 1962 nezávislost. Toto rozhodnutí zajistilo regionu stabilitu a prosperitu a pomohlo zajistit ekonomické pilíře země – cestovní ruch a finanční sektor. Po vzoru Bermud a Baham i Kajmanské zákonodárné shromáždění přijalo zákon o bankovníctví, který vedl k rozvoji offshore bankovníctví.¹¹⁹

Správu Kajmanů vykonával až do roku 1962 guvernér Jamajky. Od roku 1971 mají Kajmanské ostrovy vlastního guvernéra, který je jmenovaný Londýnem. Jedná se o stabilní a sociálně klidný systém. Kajmanské ostrovy jsou zámořským územím Velké Británie bez snahy o úplné osamostatnění.¹²⁰

3.10 Montserrat

Montserrat v průběhu staletí spadal pod různé vlády a správce. Kolem roku 1632 patřil pod Anglické království. Zhruba v této době se tu začali usazovat irští uprchlíci, kteří pouštěli ostrov Svätý Kryštof kvůli pronásledování z náboženských důvodů.¹²¹

---

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ *History*. In: Cayman Islands Government [online], [cit. 2016-12-19]. Dostupné z: <http://www.gov.ky/portal/page/portal/cighome/cayman/islands/history>.

¹¹⁸ KNIGHT, s. 3-4.

¹¹⁹ Tamtéž.

¹²⁰ *History*, [cit. 2016-12-19].

¹²¹ CAWLEY, s. 223-224.

V sedmnáctém století tvořili Irové 70 % ostrovní populace. V roce 1782 si ostrov nárokovala Francie, která jej spravovala až do roku 1815. 17. března 1798 došlo na ostrově k povstání otroků, které bylo lehce potlačeno francouzskými vojáky.¹²²

Během osmnáctého století byly dány základy ostrovní ekonomiky. Pěstování cukrové třtiny, bavlny a výroba rumu patřily mezi hlavní hospodářské aktivity. Samozřejmě se neobešly bez práce afrických otroků. Otroctví bylo na ostrově zrušeno v roce 1834.¹²³

V roce 1967 obyvatelé Montserratu zvážili své vyhlídky a rozhodli se setrvat v koloniálním stavu. Montserrat se tak stal zámořským územím Velké Británie.¹²⁴

Po zbytek dvacátého století měl ostrov jiné starosti než dosažení nezávislosti. V roce 1989 byl ostrov zpustošený hurikánem Hugo a do místního rozpočtu přestaly proudit příjmy z cestovního ruchu. V roce 1995 se probudila sopka Soufriere Hills, jižní část ostrova byla vyhlášena za nebezpečnou a mnozí obyvatelé byli nuceni opustit své domovy. Dne 25. června 1997 vulkán zabil 19 lidí a zničil místní letiště. Ostrovní populace drasticky poklesla kvůli odlivu obyvatel mířících do zámoří za klidnějším životem. Montserrat je tak dodnes ovládán Brity, od nichž proudí zejména finanční pomoc.¹²⁵

3.11 Svatá Lucie

Během 18. století se Svatá Lucie ocitla střídavě v rukách Angličanů a Francouzů, přičemž byla nakonec na základě pařížské smlouvy roku 1814 přiřčena Anglii. Tím skončila stopadesátiletá historie konfliktů, během které se na ostrově změnila vlajka čtrnáctkrát. Britové jen pomalu nahrazovali francouzskou kulturu tou svojí. Až v roce 1842 byla angličtina určena jako jediný oficiální jazyk ostrova. Lidé ale mezi sebou používali a používají jazyk na bázi francouzštiny. Většina obcí má dodnes francouzská jména. Ostrov prosperoval zejména z plantáží, na nichž byly zotročováni otroci z Afriky.¹²⁶

Do roku 1962 prošla Svatá Lucie federací Závětrných ostrovů i federací Západoindickou. Právě rozpadem federace Západoindické začaly její bývalé členové usilovat o vnitřní autonomii. Mezi těmito státy byla i Svatá Lucie, která si autonomii

---

¹²² HENDRY, I., DICKSON, S., *British Overseas Territories Law*, s. 325.

¹²³ Tamtéž.

¹²⁴ Tamtéž.

¹²⁵ CAWLEY, s. 223.

¹²⁶ KNIGHT, s. 108.

vymohla roku 1967. K nezávislosti zemi nakonec dovedla Spojená strana práce (UWP) v čele s Johnem Comptonem. Nezávislost Svaté Lucie byla vyhlášena 22. února 1979 a získala status ústavní monarchie s členství v Commonwealthu. Prvním premiérem se stal John Campton. Doba jeho vlády byla krátce přerušena mezi lety 1979 až 1982, kdy ve volbách zvítězila Strana voličů (SLP), která navázala spolupráci s Grenadou Maurice Bishopa. Roku 1982 však ve volbách moc přebírá opět UWP. Ta navrátila Svaté Lucii politickou stabilitu.¹²⁷

3.12 Svatý Kryštof a Nevis

Od 17. století jsou ostrovy pod britskou kontrolou, která se zaměřila zejména na rozvoj zemědělství. Na ostrovy jsou tak dovezeni první otroci.¹²⁸

V průběhu let proběhla v zemi řada administrativních uspořádání, kdy např. od roku 1882 Svatý Kryštof a Nevis vytvořily unii se sousední Anguillou. Také spolu byly členy Západoindické federace v letech 1958 až 1962. Po rozpadu federace vznikl v roce 1967 svazek Svatý Kryštof – Nevis – Anguilla, který přijal britskou nabídku a stal se přidruženým státem v rámci Spojeného království. Anguilla však se sdružením nesouhlasila a vzpourou docílila zrušením vazeb na Svatého Kryštofa, od kterého se oficiálně odtrhla v roce 1980. Mezitím Svatý Kryštof a Nevis pokračoval v cestě k nezávislosti, kdy zástupci státu odjeli roku 1982 vyjednávat podmínky nezávislosti na Ústavní konferenci do Londýna. Dnem nezávislosti Svatého Kryštofa a Nevis bylo ustanoveno 19. září 1983. Stát se nakonec zařadil i mezi členy Commonwealthu. Prvním premiérem nového státu se stal Kennedy Simmonds (viz příloha č. 6).¹²⁹

Podle nové ústavy byl zřízen federální subjekt složený ze dvou jednotek, a to ostrova Svatý Kryštof a ostrova Nevis. Jelikož si Nevis na konferenci v Londýně vydobyl silnější pozici, je podle ústavy federální systém nesouměrný. Pouze Nevis má svou vlastní vládu.¹³⁰

---

¹²⁷ *Saint Lucia road to independence: The 1979 and 1982 Elections*. In: Unitedpac Saint Lucia [online], [cit. 2016-02-20]. Dostupné z:

https://www.youtube.com/watch?v=mk3duPt93U&list=PLPm3V3wo555wIIORF5_HUJXZGEO5Jz_pc.

¹²⁸ *Independence in St. Kitts and Nevis*. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: http://caribbeanelections.com/education/independence/kn_independence.asp.

¹²⁹ Tamtéž.

¹³⁰ *The St. Kitts and Nevis Constitution z roku 1983*.

V roce 1990 oznámil premiér Nevisu, že má v úmyslu ukončit federaci se Svatým Kryštofem do roku 1992.¹³¹ V následném referendu roku 1998 byl tento plán obyvateli zamítnut.

3.13 Svatý Vincenc a Grenadiny

Ostrovy Svatý Vincenc a Grenadiny jsou pod britskou správou od 18. století. Od té doby prošly různými etapami koloniálního postavení. Otročskou minulost měly podobnou jako mnozí z jejich ostrovních sousedů.¹³²

Svatý Vincenc a Grenadiny patřily od roku 1958 do roku 1962 mezi státy Západoindické federace. Po vzoru ostatních členů federace začaly usilovat o autonomii. Té dosáhly v roce 1969 a staly se tak jedním z přidružených států britského Společenství. Nakonec 27. 10. 1979 bylo referendem rozhodnuto o plné nezávislosti s členstvím v Commonwealthu. Prvním premiérem se stal Milton Cato (viz příloha č. 10).¹³³

3.14 Trinidad a Tobago

Trinidad byl dlouho velmocemi ignorován až do sedmnáctého století, kdy se z něj stala základna pro dobrodružné výpravy hledačů Eldoráda, pirátů a pašeráků.¹³⁴ Později zde Britové vybudovali přístav a pevnost. Stejně jako na ostatních ostrovech i zde začalo vzkvétat zemědělství poháněné otročskou prací. V roce 1608 Angličané prohlásili ostrov za majetek koruny. Během americké války za nezávislost se pokusily americké jednotky ostrov obsadit, ale Britové je vypudili.¹³⁵

Ve druhé polovině 19. století se recese v odvětví cukru projevila hospodářským úpadkem. Ten vzkřísil myšlenku spolupráce a sjednocení obou ostrovů s cílem snížit administrativní náklady. V roce 1889 tak vznikla unie Trinidadu s Tobagem. V roce 1899 dostal tento útvar status svěřenecké kolonie.¹³⁶

Ekonomika postavená na cukrové třtině, tabáku a bavlně se ve dvacátém století dramaticky změnila na hospodářství závislém na ropě. Příchod automobilového

---

¹³¹ Článek z novin The Washington Post ze středy 29.10.1997: *Small Nation May Become Even Smaller*.

¹³² *Independence in St. Vincent and the Grenadines*. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-20]. Dostupné z: http://caribbeanelections.com/education/independence/vc_independence.asp.

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ YELVINGTON, K. A., *Trinidad Ethnicity*, s. 38.

¹³⁵ BRERETON, B., *A History of Modern Trinidad 1783–1962*, s. 8.

¹³⁶ *Independence in Trinidad and Tobago*. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-21]. Dostupné z: http://caribbeanelections.com/education/independence/tt_independence.asp.

průmyslu a konverze britského námořnictva z uhlí na naftu znamenaly jasný signál pro další ekonomickou orientaci. Došlo k otevření ropných nalezišť v Guayaguayare, Point Fortin a Forest Reserve. Přechod ze zemědělství také znamenal stěhování obyvatel do měst.¹³⁷

V roce 1941 poskytly Spojené státy Velké Británii válečnou pomoc v podobě padesáti torpédoborců. Na oplátku dostala americká vláda svolení vybudovat na ostrovech několik vojenských základen. Stagující ekonomika se dočkala oživení v podobě amerických dolarů a Trinidad a Tobago se ocitly v zájmové sféře USA.¹³⁸

Po válce se zdála být nezávislost zámořských kolonií nevyhnutelná a Británie se pokusila udržet své ostrovy prostřednictvím experimentu nazývaného Západoindická federace. Ta se pokusila sjednotit jednotlivé ostrovy v rámci jednoho politického, ekonomického a vojenského vedení. Vnitřní napětí tuto skupinu brzy rozdělilo.¹³⁹

Roku 1962 v Londýně, v *Marlborough House*, proběhlo jednání ohledně nezávislosti (viz příloha č. 7). Strana Národní lidové hnutí pod vedením Dr. Erica Williamse nakonec dosáhla nezávislosti pro Trinidad a Tobago. Nezávislost byla vyhlášena 31. srpna 1962 a Trinidad a Tobago se stalo nezávislým členem britského společenství Commonwealth. Prvním předsedou vlády se stal Eric Williams, velký zastánce demokracie.¹⁴⁰ Dne 1. srpna 1976 se země přerodila z ústavní monarchie na prezidentskou republiku a prezidentem se stává poslední generální guvernér sir Ellis Clarke.¹⁴¹

3.15 Turks a Caicos

Ačkoli ostrovy byly objeveny Kolumbem už v roce 1492, zůstaly neobydlené prakticky až do konce sedmáctého století. Do té doby evropské nemoci již zcela zdecimovaly původní obyvatel z kmene Tainos. V následujících stoletích ostrovy postupně patřily Španělům, Francouzům a Britům, ale přímá kolonizace tu nenastala.¹⁴²

V roce 1678 byly v oblasti založeny první bavlníkové plantáže, čímž započala éra osídlení ostrovů. Osadníci si s sebou přivezli i otroky, kteří měli bavlnu obdělávat. Bavlně se však na ostrovech nedařilo, a tak éra plantážnictví skončila již kolem roku

---

¹³⁷ YELVINGTON, s. 45.

¹³⁸ Tamtéž.

¹³⁹ *Independence in Trinidad and Tobago*, [cit. 2016-12-21].

¹⁴⁰ *Trinidad and Tobago road to independence* [online], In: Hidden Treasures [cit. 2016-12-12]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=rZwky-iicMo>.

¹⁴¹ *Independence in Trinidad and Tobago*, [cit. 2016-12-22].

¹⁴² HENDRY, DICKSON, s. 342-347.

1820, kdy většina pěstitelů své plantáže uzavřela a ostrovy opustila. Otroci pro ně již nebyli nic jiného než přítěž, a proto je zanechali na ostrovech. Bez patřičných znalostí, surovin a materiálu se začali věnovat tomu nejjednoduššímu, co moře a ostrovy nabízely – produkci soli.¹⁴³

Osud ostrovů byl vrtkavý, protože neposkytovaly dostatečné bohatství, za které by se vyplatilo o ně bojovat. V roce 1799 byly přidruženy k Bahám. O padesát let později se od Baham osamostatnily pod patronátem guvernéra Jamajky. K Jamajce se připojily v roce 1872 a zůstaly pod jednou správou až do roku 1962, kdy se opět staly součástí Baham.¹⁴⁴

V roce 1973 se Turks a Caicos staly samostatnou korunní kolonií Velké Británie a ekonomika začala zažívat rozkvět. Turks a Caicos je zámořské území Velké Británie.¹⁴⁵

3.16 Zhodnocení

Hlavní roli v procesu dekolonizace britského Karibiku hrálo otroctví a jeho následné zrušení, které přineslo řadu sociálních nepokojů. Nezaopatření svobodní otroci se dožadovali zlepšení svých pracovních podmínek, přičemž neexistovala instituce, jež by jejich zájmy hájila. Tím došlo ke zformování prvních odborových organizací, které se postupně dostaly až na politickou scénu. Původní požadavek na zlepšení pracovních podmínek se tak přeměnil ve snahu jednotlivých kolonií o odtržení od Británie. Ta byla zmítána následky dvou světových válek, které rozjely proces dekolonizace naplno. Následné dosažení nezávislosti bylo také zásluhou vyjednávacích schopností místních politiků (např. Errol Barrow za Barbados, Eric Gairy za Granadu).

Výjimku v tomto dekolonizačním procesu tvoří státy jako Kajmanské ostrovy a Montserrat, které o získání nezávislosti neusilovaly. Nejen z důvodu absence otrokářství a surovinového potenciálu, ale také z důvodu slabého osídlení nebo hrozbám přírodních katastrof. Bývalé britské kolonie v Karibiku tak mají dnes rozdílná postavení (viz příloha č. 14).

---

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ Tamtéž.

¹⁴⁵ CAWLEY, s. 327.

4 CESTA K NEZÁVISLOSTI – HOLANDSKÝ KARIBIK

Když roku 1942 nizozemská královna Wilhelmina přislíbila svým koloniím autonomii, bylo jasné, že to nezůstane bez odezvy. Roku 1948 došlo k revizi nizozemské ústavy, na základě, níž byla koloniím poskytnuta širší autonomie. Roku 1954 pak vzniklo oficiální sdružení pro tyto kolonie – Nizozemské Antily. Ostrovy měly jednotnou samosprávu, zůstávaly však pod správou Nizozemského království.¹⁴⁶

Následovaly snahy některých kolonií o odtržení od mateřské země, která se sice připojila k světové dekolonizaci, ale závislost svých bývalých karibských kolonií si dokázala udržet i po rozpadu Nizozemských Antil v roce 2010.¹⁴⁷

Nizozemské kolonie se tak přeměnily ve dva typy samospráv. Tím prvním je status zvláštní samosprávné obce Nizozemí, což bylo přiřčeno těm koloniím, které chtěly zachovat vztahy s Nizozemím, zejména z ekonomických a hospodářských důvodů. Zároveň je zde uplatňována nizozemská legislativa. Druhým je status autonomního státu v rámci Nizozemského království. To znamená, že země mají svou vlastní vládu a legislativu, která není závislá na Nizozemí. Zároveň patří mezi území Evropské unie (EU), i to i přesto, že nejsou jejími členy. Na základě tohoto statusu mají produkty z těchto států preferenční přístup do EU a jsou osvobozeny od dovozních cel. Vedle Nizozemí jsou tak součástí Nizozemského království také bývalé kolonie Aruba, Curaçao a Svatý Martin.¹⁴⁸

Jaké další důvody, kromě těch ekonomických, vedlo obyvatelstvo k setrvání v područí mateřské země? Sahrál tu roli vyšší podíl obyvatel holandské národnosti na ostrovech?

4.1 Aruba

V roce 1636 získalo Arubu Holandsko, a to si nadvládu nad ostrovem udrželo další dvě století. V roce 1805 - během napoleonských válek – převzali nad ostrovem krátce

---

¹⁴⁶ OOSTINDIE, G., KLINKERS, I., *Decolonising the Caribbean: Dutch Policies in a Comparative Perspective*, s. 13.

¹⁴⁷ BLOUET, s. 65.

¹⁴⁸ Tamtéž.

kontrolu Angličané. V roce 1816 se ale vrátila holandská správa. Zlatá horečka devatenáctého století přinesla ostrovu prosperitu.¹⁴⁹

V roce 1924 tu došlo k otevření první ropné rafinerie. V srpnu 1947 Aruba představila svou první ústavu. Od té doby bylo na ostrov pohlíženo jako na autonomní stát v rámci Nizozemského království.¹⁵⁰

V roce 1972 na konferenci v Surinamu arubský politik Betico Croes navrhl vytvoření společenství, které by sestávalo z Aruby, Nizozemska, Surinamu a Nizozemských Antil. Každý zmíněný stát měl mít plnou autonomii a vlastní národnost. Bylo navrženo referendum, ve kterém si obyvatelé Aruby měli vybrat, zda chtějí úplnou nezávislost nebo setrvat v područí Holandska – při zachování autonomie.¹⁵¹

Croes se věnoval obsáhlé informační kampani, ve které připravoval obyvatele Aruby na nezávislost. V roce 1976 jmenoval komisi, která vybrala národní vlajku a hymnu jako symboly arubské svrchovanosti. Stanovil rok 1981 jako cílové datum pro nezávislost země. V březnu 1977 se konalo první referendum o sebeurčení za podpory Organizace spojených národů. Pro nezávislost hlasovalo 82 % účastníků. Na konferenci v Haagu v roce 1981 byl vznik nezávislosti Aruby stanoven na rok 1991.¹⁵²

V březnu 1983 Aruba dosáhla oficiální dohody, která jí garantovala nezávislost v rámci Nizozemského království. Byla stanovena série jednotlivých kroků, které měly vést k úplné nezávislosti. V srpnu 1985 Aruba vypracovala ústavu, která byla jednomyslně schválena. Roku 1986 vznikl první arubský parlament, který schválil vystoupení Aruby z Nizozemských Antil. Následně byla Aruba prohlášena za autonomní stát vedle Nizozemí jako součást Nizozemského království. Plné nezávislosti pak měla Aruba dosáhnout roku 1996.¹⁵³

Nakonec na konferenci v Haagu roku 1990 byla na žádost arubského premiéra Nelsona Odubery deklarace nezávislosti na Nizozemí odložena na neurčito. Článek ústavy, který plánoval úplné osamostatnění Aruby, byl zrušen v roce 1995.¹⁵⁴ Aruba tak zůstává součástí Nizozemského království.

---

¹⁴⁹ EMMER, P. C., *The Dutch Slave Trade, 1500–1850*, s. 18, 118-119.

¹⁵⁰ SEDOC-DAHLBERG, B. N., *The Dutch Caribbean: Prospects for Democracy*, s. 81.

¹⁵¹ Tamtéž, s. 84.

¹⁵² Tamtéž, s. 85-87.

¹⁵³ OOSTINDIE, KLINKERS, s. 121.

¹⁵⁴ OOSTINDIE, KLINKERS, s. 126.

4.2 Bonaire

Původní obyvatelstvo ostrova bylo evropskými objeviteli postupně zcela zdecimováno a ostrov sloužil jako vězeňská kolonie. S rozmachem otrokářství se Bonaire stal plantáží holandské Západní Indie.¹⁵⁵

Od počátku sedmnáctého století až do poloviny století devatenáctého měl na ostrov přístup jen vojenský personál, který dohlížel na vězeňské domy a plantáže. Když v roce 1791 zanikla Západoindická obchodní společnost, holandská vláda získala veškerý její majetek a víceméně pokračovala v její činnosti na ostrově.¹⁵⁶

Otroci se tak stali majetkem království a byli označeni novým termínem „státní otroci“ nebo „otroci krále.“ Otrokům bylo dovoleno pěstovat plodiny pro vlastní potřebu, vyrábět předměty a obchodovat s vlastní produkcí. Dokonce si směli koupit i vlastní svobodu. Jejich životní podmínky se nicméně stále zhoršovaly a ostrovem se začal šířit strach z povstání. Vláda v roce 1835 nechala ze strachu před revolucí uvěznit všechny otroky v pevnosti Tera Cora. Situace byla nadále neúnosná a přispěla ke zrušení otroctví v roce 1862.¹⁵⁷

Během nizozemské vlády se Britům dvakrát podařilo ovládnout Curaçao, což bylo hlavní sídlo holandské Západní Indie. Tím ovládli i Bonaire v letech 1800–1803 a 1807–1815. V tomto období ostrov pronajali americkému rejdaři Josephu Foulkovi, který Bonaire využíval jako zdroj dřeva. Když se v roce 1816 navrátil ostrov pod holandskou správu, vybudovala vláda na jeho obranu *Fort Oranje*. Zde sídlil velitel ostrova až do roku 1837, kdy se změnil na skladiště a později vězení.¹⁵⁸

Nejcennější komoditou produkovanou na ostrově Bonaire se stala sůl, která byla nutná ke konzervaci ryb a ostatních potravin. Produkce soli zůstává dominantním ekonomickým artiklem dodnes.¹⁵⁹

S koncem otroctví Bonaire přestal fungovat jako vládní plantáž a veškerá půda byla dána do veřejné dražby. Pozemky a majetek ostrova si rozdělily korporace, které pro zisk začaly bývalé otroky tvrdě vykořisťovat. Obyvatelé čelili chudobě, pracovali za minimální mzdy, neexistovala pro ně žádná infrastruktura. Dokonce se jejich postavení

---

¹⁵⁵ *History of Bonaire*. In: Bonaire [online], [cit. 2016-12-22]. Dostupné z: <http://www.bonaire.nl/en/about-bonaire/history-of-bonaire/>.

¹⁵⁶ Tamtéž.

¹⁵⁷ Tamtéž.

¹⁵⁸ Tamtéž.

¹⁵⁹ KAŠPAR, s.207.

zhoršilo ve srovnání s otrokářskou érou. Mnoho jich tak odešlo pracovat do měděných dolů ve Venezuele.¹⁶⁰

Krátce po přelomu století objev ropy ve Venezuele vedl k vývoji rafinerií na Curaçau a Arubě a přinesl i novou prosperitu na ostrovy. Ekonomika Bonaire zažila oživení, budovaly se nové silnice, vytvářela se chybějící infrastruktura, ostrov se elektrifikoval. Bylo vybudováno letiště a Bonaire se otevřel světu. Během druhé světové války ostrov sloužil jako internační tábor pro zajaté Němce a holandské nacisty. Ještě v roce 1947 tu bylo internováno přes 400 osob.¹⁶¹

V roce 1936 obyvatelé Bonaire získali volební právo a začaly se tu objevovat první politické strany. O širší autonomii ostrované nicméně usilovali až po válce. Královna udělila ostrovu omezenou autonomii v roce 1954 při vzniku Nizozemských Antil. Ty však zůstávaly stále pod holandským protektorátem. Nezávislost přinesla větší důraz na rozvoj cestovního ruchu, přičemž internační tábory byly přestaveny na hotelový resort.¹⁶²

V tomto stavu země setrvala až do rozpadu Antil 10. října 2010, kdy byla Bonaire přičtena širší autonomie, na základě, které se stala zvláštní obcí Nizozemí. Roli v setrvání pod správou Holandska zde také sehrála skutečnost, že většinu obyvatel tvoří populace holandské národnosti.¹⁶³

4.3 Curaçao

Až roku 1634 začala Curaçao kolonizovat Západointická obchodní společnost. Nizozemci v roce 1642 jmenovali guvernérem ostrova Petera Stuyvesanta. Ten se věnoval problematice zavlažování a již brzy začal zřizovat na ostrově mohutné plantáže. Osadníci byli nejúspěšnější v pěstování ovoce, kukuřice a arašídů. Nejvíce prosperující odvětví byla produkce soli ze slaných bazénů na ostrově.¹⁶⁴

Curaçao se zapojilo do obchodu s otroky v roce 1639, kdy byla holandská Západointická obchodní společnost požádána, aby dovážela otroky z Afriky. V roce 1732 společnost poskytla soukromníkům právo podílet se na trhu s africkými otroky.

---

¹⁶⁰ *History of Bonaire*, [cit. 2016-12-22].

¹⁶¹ Tamtéž.

¹⁶² BLOUET, s. 65.

¹⁶³ *History of Bonaire*, [cit. 2016-12-22].

¹⁶⁴ RUPERT, L. M., *Creolization and Contraband: CuraCao in the Early Modern Atlantic World*, s. 32.

Curaçao se stalo nejen prosperující kolonií, ale také symbolem nelidského utrpení zotročených černochů.¹⁶⁵

V polovině 18. století vypuklo na plantáži Hato hned několik povstání, která byla krvavě potlačena. Na konci osmnáctého století žilo na ostrově téměř 13.000 obyvatel, z nichž většinu tvořili potenciálně nebezpeční otroci. Největší revolta se udála na plantáži Kepea v roce 1795.¹⁶⁶

Ačkoli měli Angličané problémy ostrov ovládnout trvale, v historii se jim podařilo dvakrát zcizit ostrov Holanďanům. Ostrov patřil pod britskou správu v letech 1800–1803 a pak znovu 1807–1815. Britské útoky destabilizovaly správu ostrova a vytvořily podmínky pro nárůst nepokojů. V roce 1815 se díky Pařížské smlouvě Curaçao vrátilo do správy Západoindické společnosti.¹⁶⁷

Téměř o 50 let později se otroci na ostrově dočkali emancipace. To znamenalo propad místní ekonomiky, která byla založena na produkci pocházející z plantáží.¹⁶⁸

Ekonomickou tragédii odvrátil objev ropy na venezuelském pobřeží ve dvacátých letech dvacátého století. Curaçao se brzy stalo jedním z center pro zpracování surové ropy dovážené z Venezuely. Otevření ropné rafinérie na ostrově znamenalo obrat v recesi a vznik nového odvětví ekonomiky. Rafinérie *Royal Dutch Shell* se stala největším zaměstnavatelem na ostrově.¹⁶⁹

Od roku 1954 bylo Curaçao, jako ostatní holandské kolonie, součástí Nizozemských Antil s postavením autonomního území Nizozemí. To se však změnilo 10. října 2010, kdy země získala status autonomního státu v rámci Nizozemského království.¹⁷⁰ Ostrov má tak v Nizozemském království stejně nezávislé postavení jako Nizozemí, a to především díky hospodářské stabilitě, založené na zpracování ropy.

4.4 Saba

Holanďané spravují Sabu od roku 1816 až dodnes. Stejně jako všude jinde v Karibiku i na Sabu přivedla potřeba pracovní síly zástupy otroků. Život na ostrově byl ale natolik

---

¹⁶⁵ Tamtéž, s. 62.

¹⁶⁶ Tamtéž, s. 146.

¹⁶⁷ *History of Curaçao*. In: Curaçao [online], [cit. 2016-12-23]. Dostupné z: <http://www.curaçao.nl/en/about-curaçao/history-of-curaçao/>.

¹⁶⁸ Tamtéž.

¹⁶⁹ KAŠPAR, s. 207.

¹⁷⁰ *History of Curaçao*, [cit. 2016-12-23].

tvrdý, že nutil otrokáře s otroky spolupracovat, aby vůbec přežili. I to byl důvod, proč otrokářství na Sabě bylo zrušeno s velkým předstihem před zbytkem světa.¹⁷¹

Po mnoho let byla Saba známá jako útočiště karibských pirátů. Jak čas ubíhal, z nebezpečných pirátů se stali rybáři a námořníci. Ti se začlenili do pestré směsice národností, které na Sabě žily. Během této doby se obyvatelé rozšířili z původních osad do celého ostrova, kde zakládali vesnice na úrodné vulkanické půdě a věnovali se zemědělství.¹⁷²

Vzhledem k charakteru strmých útesů a kopců nebyla na ostrově žádná silnice. Jedinou dopravu tu mohly zajišťovat muly na starých indiánských stezkách. V roce 1943 Josephus Hassell začal budovat normální silnici. Za patnáct let byla dokončena a o rok poději se přidalo i letiště. Teprve v roce 1972 bylo vybudováno molo, které dovolovalo kotvení větších lodí, čímž bylo dosaženo téměř dokonalého spojení ostrova s okolním světem. Právě potřeba rozvoje ostrova, bylo také důvodem, proč Saba neusiluje o samostatné postavení v rámci Nizozemského království.¹⁷³ Od roku 2010 je tak samosprávnou obcí v rámci Nizozemí.

4.5 Svatý Martin FR / Svatý Martin NL

Holandřané se zde usídlili, jelikož hledali základnu na půli cesty mezi jejich koloniemi v Brazílii a Novým Amsterdamem (dnes New York). Západoindická obchodní společnost obsadila ostrov v roce 1631 a do funkce guvernéra jmenovala Jana Claeszen van Campena. Ten založil pevnost Amsterdam a zanedlouho začal na ostrově těžit sůl. Tím byl narušen karibský monopol Španělů na těžbu a prodej této konzervační látky. V roce 1633 tak ostrov napadli a vyhnali z něj všechny Holanďany, kteří se přesunuli na Curaçao.¹⁷⁴

Během následujících patnácti let se Holanďané několikrát neúspěšně pokusili získat zpět své ztracené državy. V roce 1644 vedl útok budoucí guvernér Nového Amsterdamu Peter Stuyvesant. Boje a obléhání ostrovní pevnosti trvaly až do roku 1647, ve kterém požádal španělský velitel Madrid o povolení opustit ostrov, který nebyl ze strategického hlediska důležitý a jen blokoval španělskou posádku.¹⁷⁵

---

¹⁷¹ *White Settlement in Saba Island, Dutch West Indies*. In: Geographical Review [online], [cit. 2016-12-25]. Dostupné z: http://penelope.uchicago.edu/Thayer/e/journals/geogr/24/1/white_settlement_in_saba_island*.html.

¹⁷² Tamtéž.

¹⁷³ Tamtéž.

¹⁷⁴ HARTOG, J., *History of Sint Maarten and Saint Martin*, s. 28.

¹⁷⁵ Tamtéž, s. 31.

K všeobecnému překvapení byla žádost potvrzena, dělníci rozebrali pevnost, naložili stavební materiál na lodě a Španělé ostrov opustili. Zanechali na něm jen hrstku Francouzů a Holanďanů, kteří neměli žádné prostředky pro přežití.¹⁷⁶

Obě skupiny ale díky spolupráci dokázali obnovit opuštěné osady a začaly ostrov obdělávat. V roce 1648 došlo na vrcholu hory Concordia k podepsání holandsko-francouzské dohody o rozdělení ostrova. Do roku 1815, kdy došlo k úpravě pařížskou dohodu, se hranice posunula celkem šestnáctkrát.¹⁷⁷

Pěstování cukrové třtiny samozřejmě znamenalo příliv otroků na ostrov. Nikdy tu ale nedošlo k nepokojům či povstání, protože samosprávy obou částí ostrova dohlížely na to, aby se plantážníci o své otroky přiměřeně starali. Francouzi nakonec zrušili otroctví 12. července 1848. Holanďané tak učinili o patnáct let později.¹⁷⁸

Po zrušení otroctví celý ostrov upadl do vážné ekonomické deprese, která trvala až do roku 1939. Tehdy byl Svatý Martin prohlášen za bezcelní zónu, což nastartovalo obě ekonomiky.¹⁷⁹

Holandská část začala rozvíjet cestovní ruch již v padesátých letech, Francouzi až o dvacet let později. Obě části ostrova se v osmdesátých letech věnovaly rozvoji svých infrastruktur a jejich vzájemnému prolnutí. I proto se v současnosti francouzská i holandská správa již nemusí věnovat rozvoji hospodářství, ale ochraně přírodního bohatství.¹⁸⁰

Dnes je francouzský Svatý Martin součástí širší obce Guadeloupe, který je zámořským společenstvím Francie (severní část ostrova). Holandská správa má statut autonomního státu v rámci Nizozemského království (jižní část ostrova).¹⁸¹

4.6 Svatý Eustach

Svatý Eustach byl Holanďany obsazen v 17. století. Hlavním záměrem Holanďanů bylo vytvořit z ostrova obchodní centrum, překladiště zboží z Evropy a

---

¹⁷⁶ Tamtéž.

¹⁷⁷ HARTOG, s. 39,

¹⁷⁸ *Brief History of "The Friendly Island"*. In: Sint Maarten [online], [cit. 2016-12-26]. Dostupné z: http://www.sint-maarten.net/St-Maarten-History/st_Maarten_history.html.

¹⁷⁹ Tamtéž.

¹⁸⁰ *Brief of "The Friendly Island"*. In: Sint Maarten [online], [cit. 2016-12-26].

¹⁸¹ Tamtéž.

surovin z Nového světa. Lodě plně naložené v obou směrech by znamenaly zvýšení příjmů pro své majitele a zároveň pro správu Svatého Eustacha.¹⁸²

V té době žilo na ostrově 1.600 lidí. To ale nestačilo pokrýt potřebu na plantážích, ve skladištích a v přístavech. Začíná tak masivní import otroků a ze Svatého Eustacha se dokonce stává karibské centrum obchodování s lidmi. V roce 1682 se statut Svatého Eustacha a Saby změnil na kolonie řízené Západoindickou společností.¹⁸³

V roce 1703 se k nim přidal Svatý Martin. Svatý Eustach se stal hlavním správním centrem tohoto útvaru. Vzhledem ke strategické poloze ostrova i k jeho nesmírnému bohatství, které vygeneroval především trh s otroky, se jej snažily obsadit ostatní koloniální velmoci. Ve druhé polovině sedmnáctého století na ostrov podnikli invaze Angličané, Francouzi, Španělé a zase Holanďané.¹⁸⁴

V průběhu osmnáctého století byl Svatý Eustach největším obchodním centrem Karibiku a jeho pokladnice obsahovaly tolik peněz, že se ostrovu přezdívalo „*The Golden Rock*“. Ve snaze maximalizovat své zisky zakázaly evropské mocnosti svým koloniím obchodovat se zneprátelenými národy. Všechno zboží tak muselo pocházet z mateřské země, všechny suroviny a poklady Nového Světa se musely dopravit do Evropy. Holanďané ale toto nařízení obešli. Využili své neutrality a Svatého Eustacha vyhlásili za svobodný přístav. Vytvořili tím obchodní centrum otevřené pro všechny. Za jediný rok tu odbavili až 3.500 lodí. Ostrov opouštělo každý den tolik lodí, že Benjamin Franklin posílal své vzkazy do Evropy zásadně přes Svatého Eustacha.¹⁸⁵

Obchod byl na vrcholu během americké války za nezávislost, zbraně a střelný prach pro Američany nejčastěji pocházely z Holandska a Belgie. Když 16. listopadu 1776 Svatý Eustach jako první oficiálně uznal americkou nezávislost, byla to pověstná poslední kapka. V prosinci 1780 Britové vyhlásili Holandsku válku a již 3. 2. 1781 královské loďstvo pod velením admirála Rodneyho vyplenilo ostrov a zkonfiskovalo veškeré jeho bohatství včetně 150 lodí kotvících v přístavu. Následovala vláda teroru, během níž Rodney organizoval pogromy na místní židy.¹⁸⁶

Britové byli vyhnáni Francouzi v listopadu téhož roku a do holandských rukou se ostrov vrátil až v roce 1784. Od té doby pomalu získával zpět svou dřívější slávu a bohatství. Po ukončení americké revoluce nastala normalizace obchodu. Zároveň se

---

¹⁸² HARTOG, J., *History of St. Eustatius*, s. 21.

¹⁸³ Tamtéž, s. 23.

¹⁸⁴ Tamtéž.

¹⁸⁵ HARTOG, J., *History of St. Eustatius*, s. 38, 77.

¹⁸⁶ Tamtéž, s. 95-96.

koloniemi šířily nepokoje mezi otroky. Po zrušení otroctví začali velcí obchodníci opouštět své sklady a doky, jejichž ruiny dodnes připomínají dřívější obchodní aktivity Svatého Eustacha.¹⁸⁷

Změna nastala s objevením venezuelské ropy a z ostrova se stalo překladiště pro tuto surovinu. Import, skladování a následný export ropy tvoří nejvýznamnější příjem ostrovní správy.¹⁸⁸

V dubnu 2005 se konalo referendum o setrvání v Nizozemských Antilách. Necelými osmdesáti procenty hlasů se obyvatelé Svatého Eustachu jako jediní rozhodli zůstat součástí Nizozemských Antil. Rozhodnutím ostatních států však Nizozemské Antily k roku 2010 zanikly a Svatý Eustach se tak stal zvláštní samosprávnou obcí začleněnou do Nizozemí. Má stejné postavení jako Bonaire a Saba.¹⁸⁹

4.7 Zhodnocení

Přístup holandských kolonií k dekolonizaci byl ovlivněn zejména vysokým počtem holandské populace na ostrovech (zejména na Bonaire), možností čerpat peněžní pomoc z Nizozemska na rozvoj ostrovů (např. Saba) a objevem ropy. Právě objev ropy ve Venezuele, který vedl k vývoji rafinérií na Curaçau a Arubě, vyřešil hospodářskou nestabilitu, která zavládla po zrušení otroctví.

Bývalé holandské kolonie v Karibiku, které se mohly o úrovni své samostatnosti vyjádřit v referendu, nakonec nezávislosti v určité míře dosahují. Některé si zvolily status autonomního státu v rámci Nizozemského království (Aruba, Curaçao a Svatý Martin), jiné jako ostrovy Saba a Svatý Eustach, které o samostatnost vlastně nikdy neusilovaly, získaly status samosprávné obce Nizozemí (viz příloha č. 15)..

---

¹⁸⁷ Tamtéž.

¹⁸⁸ KAŠPAR, s. 207.

¹⁸⁹ *Constitutional Change* In: St. Eustatius Government [online], [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.statiagovernment.com/>.

5 CESTA K NEZÁVISLOSTI – FRANCOUZSKÝ KARIBIK

Francouzská koloniální říše byla ve světě vedle té Britské největší, avšak s rozdílným přístupem. Francie se ani v období světové dekolonizace nechtěla svých kolonií vzdát, a naopak prosazovala asimilační proces, prostřednictvím kterého měla být v koloniích rozšířena francouzská kultura. Jen těžko se smířovala s tím, že musí poskytnout autonomii svým koloniím.¹⁹⁰ Nakonec si zachovala svrchovanost nad svými karibskými územími s tím, že jim udělila status zámořského regionu a departmentu nebo zámořského společenství. Od sebe se liší stupněm autonomie, přičemž zámořské společenství, které je integrální součástí Francie, má stupeň autonomie vyšší než zámořský department. I přes rozdílný status jednotlivých kolonií se všechny bývalé francouzské kolonie v Karibiku staly součástí Evropské unie s unijními pravidly, spočívající např. v jednotné měně euro, opatření ohledně celní a obchodní politiky, daňové politiky apod. Také díky integraci do EU mohou být těmito zeměmi využívány evropské fondy (např. Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond).¹⁹¹

Mohl tedy výše zmíněný přístup Francie ovlivnit smýšlení obyvatel při prosazování nezávislosti?

5.1 Guadeloupe

Guadeloupe byl oficiálně připojen k Francouzskému království v roce 1674. Pro svou prosperitu a bohatství se stal dějištěm mnoha bitev mezi Francouzi a Angličany, kteří ostrov okupovali v letech 1759–1763. V tomto roce byla obnovena nadvláda Francie výměnou za postoupení vlastnických práv na Kanadu Angličanům. Boje mezi velmocemi nicméně nadále pokračovaly až do roku 1815, kdy Pařížská smlouva definitivně určila Guadeloupe jako majetek Francie.¹⁹²

V roce 1848 došlo ke zrušení otroctví. Guadeloupe byl zastoupen poprvé ve francouzském parlamentu v roce 1871. Během první světové války se Guadeloupe stal

---

¹⁹⁰ OOSTINDIE, KLINKERS, s. 31.

¹⁹¹ LIZEROT, Karel, *Mimoevropská Evropská unie – Případ zámořské Francie*. In: *Mezinárodní vztahy*, 1997, 4, s. 62-65.

¹⁹² MARSHALL, B., *France and the Americas: Culture, Politics, and History*, s. 536.

cenným zdrojem komodit pro vyčerpanou Francii. Ostrovní zemědělství se začalo koncentrovat na pěstování banánů a ostrov začal těžit z jejich exportu do Evropy.¹⁹³

Po více než deseti letech relativního klidu, zavedl guvernér ostrova Constant Sorin program povinné práce. Ten probíhal v letech 1940 až 1943 a přispěl ke vzniku sociálních nepokojů. Sorin byl známý pro svou podporu Vichystického režimu. Za podpory generála De Gaulla byl Sorin v roce 1943 odstraněn a nahrazen vládou svobodné Francie. O tři roky později, roku 1946, se Guadeloupe stal zámořským departementem Francie. Od roku 1974 označován jako zámořský region.¹⁹⁴

V druhé polovině 20. století se také na Guadeloupe objevilo několik hnutí, požadujících nezávislost na Francii. Díky charisma generála De Gaulla, který na ostrov osobně dorazil v letech 1956, 1960 a 1964, tato hnutí nepropukla v otevřenou vzpouru. De Gaullovi se podařilo přesvědčit většinu obyvatelstva, aby setrvalo v departmentu. V sedmdesátých letech se však situace zhoršila, a to v důsledku utlumení jednání o autonomii. Hnutí přešla k násilnostem a v 80. letech separatisté na Guadeloupe odpálili několik bomb. Francie znovu odmítla změnu statusu ostrova.¹⁹⁵ Dodnes však hlasy, volající po samostatnosti země, neuchly.

5.2 Martinik

Francouzští osadníci v 17. století Martinik rychle kolonizovali a za pomoci otrocké práce rozšířili svůj vliv i na jih do Fort-de-France, kde postavili pevnost s přístavem. Jak lesy ustupovaly třtinovým plantážím, byli nuceni indiáni stále častěji bojovat o svůj životní prostor. Válka v roce 1660 nakonec vyhladila většinu z nich a nepatrný zbytek byl z ostrova vysídlen.¹⁹⁶

Britové měli taktéž zájem na prosperujícím území, několikrát ostrov napadli a v letech 1794 až 1815 jej okupovali. Jediný rozdíl pro majitele plantáží spočíval v tom, že svůj cukr prodali Angličanům namísto Francouzů. Podstatné ale bylo, že tato okupace zabránila otřesům a dozvukům Francouzské revoluce. V době, kdy se Francie opět ujala vlády na ostrově v roce 1815, bylo již po napoleonských válkách a Francie jako velmoc znovu vstoupila do období stability.¹⁹⁷

---

¹⁹³ Tamtéž.

¹⁹⁴ Tamtéž, s. 537-538.

¹⁹⁵ Tamtéž, s. 538.

¹⁹⁶ MOIT, B., *Women and Slavery in the French Antilles, 1635-1848*, s. 19-20.

¹⁹⁷ MARSHAL, s. 779.

Po obnovení francouzské správy začala i zde zlatá éra cukrové třtiny upadat díky rozšíření pěstování cukrové řepy v Evropě.¹⁹⁸ Na začátku 19. století ceny za třtinu poklesly, bohatství majitelů plantáží se zmenšilo a poklesl tak i jejich mocenský a politický vliv. Naopak rostla síla hnutí za zrušení otroctví. Francouzský ministr vlády Victor Schoelcher přesvědčil v roce 1848 prozatímní vládu podepsat proklamaci o emancipaci, která přinesla konec otroctví ve francouzské Západní Indii.¹⁹⁹

Dne 8. 5. 1902 bylo během nejvíce ničující přírodní katastrofy v historii Karibiku zničeno město Saint-Pierre. Výbuch sopky Mont Pelee si vyžádal životy 30.000 obyvatel. Došlo k renovaci města i ostrova, ale Martinik již nepřekročil svůj stín z období prosperity.²⁰⁰

V roce 1946 na podnět místního obyvatelstva (zejména poslance parlamentu Aimé Césaire) se stal Martinik zámořským departmentem Francie s podobným postavením jako francouzská velkoměsta. Od roku 1974 je správa Martiniku označována jako zámořský region Francie. Společnost na Martiniku je ze všech karibských ostrovů nejvíce podobná té francouzské, proto Martinik nikdy dostatečného počtu stoupenců k odtržení od Francie nedosáhl. Roli v tom také hrají špatné přírodní podmínky, které decimují místní obyvatelstvo, jenž je tak odkázáno na pomoc Francie.²⁰¹

5.3 Svatý Bartoloměj

V roce 1763 byl ostrov osídlen francouzskými námořníky z Normandie a Bretaně. Kolonie začala postupně vzkvétat. Ekonomiku nastartovalo zejména zlato francouzských korzárů. Stejně jako jinde – i tady se z pirátů postupně stali živnostníci, obchodníci, rybáři a drobní zemědělci. Ostrov byl příliš malý, příliš kamenitý a půda příliš suchá na to, aby se zde mohla pěstovat cukrová třtina.²⁰² To byl důvod, proč na Svatého Bartoloměje nemířily konvoje s otroky. Až na krátké vojenské převzetí Brity v roce 1758 ostrov zůstal francouzský. Roku 1784 ho prodal jeden z ministrů Ludvíka XVI. Švédsku.²⁰³

Jako svobodný přístav pod švédskou vládou měl Svatý Bartoloměj postavení vzkvétajícího obchodního a zásobovacího centra pro všechny účastníky koloniálních

---

¹⁹⁸ MINTZ, S. W., *Sweetness and Power: The Place of Sugar in Modern History*, str. 78.

¹⁹⁹ MARSHALL, s. 1052.

²⁰⁰ WATTS, s. 30.

²⁰¹ Kašpar, s. 205.

²⁰² GALLOWAY, J. H., *The Sugar Cane Industry: An Historical Geography from Its Origins to 1914*, s. 115.

²⁰³ COKE, T., *A History of West Indies: Containing the Natural, Civil and Ecclesiastical History of Each Island*, s. 79.

válek. Toto období prosperity sice trvalo jen krátce, přineslo ale na ostrov takové bohatství, že v mnohém předčilo ostatní pohádkově bohaté kolonie.²⁰⁴

Francie odkoupila ostrov zpátky v roce 1878 a dnes již pouze architektura připomíná, že byl v rukou Švédského království.²⁰⁵

V roce 1946 dostaly Martinik, Guadeloupe a Svatý Bartoloměj právní postavení zámořského departementu. Tím se na ně přesunula některá práva a povinnosti a došlo k výraznému rozšíření jejich autonomie. Obyvatelé Svatého Bartoloměje získali francouzské pasy a na ostrově začaly platit francouzské zákony.²⁰⁶

V roce 1957 americký milionář David Rockefeller na ostrově zakoupil svou první nemovitost. Svatý Bartoloměj se díky tomu stal přes noc vyhledávaným letoviskem bohatých lidí, což přineslo mohutné oživení místní ekonomiky. Zatímco Británie v šedesátých letech pomalu přestávala podporovat svá karibská teritoria, Francie udělala pravý opak a začala na ostrovy posílat stále více peněz. Jelikož se Svatý Bartoloměj stává více útočištěm cizinců, zejména těch francouzských, ostrov nepomýšlí na odtržení od Francie. Od roku 2007 je Svatý Bartoloměj zámořským společenství Francie.²⁰⁷

5.4 Zhodnocení

Asimilační postoj Francie, ale i její neochota přistoupit k autonomii svých kolonií, sehrály zásadní roli v procesu dekolonizace francouzského Karibiku. Stejně jako v okolních koloniích zde došlo k rozvoji otroctví, ale po jeho zrušení nebyly žádné významné nepokoje, které by mohly závislost na Francii ohrozit. Vzhledem k početnému obyvatelstvu francouzské národnosti, nikdy nedošlo ke zformování dostatečného počtu stoupenců bojujících za nezávislost. Zároveň Francie svým koloniím poskytovala značnou finanční pomoc. Například Martinik zmítaný špatnými přírodními podmínkami tuto pomoc rád přijal.

---

²⁰⁴ Tamtéž, s. 84.

²⁰⁵ Tamtéž.

²⁰⁶ *St. Barts island history*. In: St. Barts [online], [cit. 2017-01-14]. Dostupné z: <http://www.st-barths.com/en/saint-barthelemy-guide/saint-barthelemy-history.html>.

²⁰⁷ *St. Barts island history*. In: St. Barts [online], [cit. 2017-01-14].

6 CESTA K NEZÁVISLOSTI – AMERICKÝ KARIBIK

Spojené státy americké nebyly typickými karibskými kolonizátory. Americké Panenské ostrovy si roku 1917 koupily, Portoriko získaly po vyhrané válce se Španěly. I když v Karibiku ovládaly pouze dvě území, nebránilo jim to v zásahu do záležitostí ostatních karibských států. Takovýto zásah vyvrcholil dočasným obsazením ostrova Haiti (podrobněji viz kapitola 7).

Ani USA se však ve druhé polovině 20. století nevyhnuly nacionálním projevům ve svých koloniích. Obyvatelé Portorika i Amerických Panenských ostrovů jsou sice americkými občany, ale s omezenými právy (nemožnost volit prezidenta USA). Jaký postoj měly tedy Spojené státy ke vzrůstajícím nacionálním projevům?

6.1 Americké Panenské ostrovy

Od začátku první světové války Spojené státy projevovaly čím dál větší zájem o koupi části území holandské Západní Indie. Zejména proto, aby zabránily Německému císařství v založení námořní základny na ostrovech. Po měsících vyjednávání s Dány byla stanovena konečná prodejní cena ve výši 25 milionů dolarů ve zlatě. Tato cena byla schválena i v referendu, které proběhlo v Holandsku v roce 1916. Převod ostrovů Saint Thomas, Saint John a Saint Croix z holandských rukou do vlastnictví Spojených států se konal dne 31. března 1917. Prakticky všichni starousedlíci opustili ostrovy a vrátili se do Evropy.²⁰⁸

Ostrovy nechvalně prosluly jako americký chudobinec. Určité zlepšení nastalo se zavedením programu *New Deal* ve třicátých letech. Ostrovy byly pod americkou námořní správou do roku 1931, kdy byla americkým prezidentem jmenována civilní administrace. V důsledku celosvětové krize se ekonomika ostrovů posunula k samé hranici katastrofy. Většina populace emigrovala do Spojených států. Volební práva se díky rasovým a jiným omezením vztahovala jen na šest procent ostrovanů až do roku 1936, kdy byl zaveden všeobecný volební systém.²⁰⁹

Po druhé světové válce nastalo zlepšení ekonomiky i díky tomu, že Panenské ostrovy začaly přitahovat americké turisty. A to zejména poté, co se Američanům v roce

---

²⁰⁸ DOOKHAN, I., *A History of the Virgin Islands of the United States*, s. 265.

²⁰⁹ Tamtéž, s. 276-281.

1962 uzavřela Kuba. Od roku 1954 spadala správa ostrovů pod federální ministerstvo vnitra s vlastní širokou škálou autonomních výjimek.²¹⁰

V šedesátých letech se Americké Panenské ostrovy začaly vyvíjet v moderní americkou společnost. Od roku 1970 si volí své zástupce do místního senátu a také delegují svého kongresmana.²¹¹ Americké Panenské ostrovy jsou nezačleněné území Spojených států amerických. I když jsou obyvatelé Panenských ostrovů americkými občany, nemohou volit prezidenta USA. Jako nezačleněné území mají omezenou autonomii a americká ústava se na ně vztahuje jen z části.

6.2 Portoriko

Portoriko bylo původně pod správou Španělů, přičemž Portoričané na konci devatenáctého století usilovali o širší samosprávu, čemuž v roce 1897 Madrid vyhověl.²¹² Nicméně již o rok později během Španělsko-americké války napadli američtí vojáci ostrov a obsadili jej. Španělsko se později právně vzdalo na Portoriko ve prospěch USA. Od té doby mělo Portoriko postavení nezačleněného území Spojených států. Na základě Jonesova zákona v roce 1916 získali Portoričané americké občanství.²¹³

I přesto během následujících let Portoričané začali usilovat o změnu vztahů s USA. Tuto změnu prosazovala portorická Nacionalistická strana v čele s Albizu Camosem, který pořádal univerzitní protesty. Na to roku 1936 představil americký senátor Millard Tydings návrh zákona na podporu portorické nezávislosti. Proti tomu se však postavil vůdce Liberální strany Portorika Luis Muñoz Marín. Zákon tak přijat nebyl.²¹⁴

V roce 1947 bylo Portoriku uděleno právo volit si svého guvernéra a spravovat svoje vnitřní záležitosti samo. Prvním zvoleným portorickým guvernérem se stal Luis Muñoz Marín, který spustil program sociálního rozvoje. Ten během čtyřiceti následujících let změnil převážně chudé obyvatelstvo v prosperující společnost. Dosáhl toho investicemi do průmyslu, služeb a v neposlední řadě do cestovního ruchu (tzv. Operace *Bootstrap*). I přesto se mnoho obyvatel stěhovalo do pevninských Spojených států za stále výrazně vyšším životním standardem.²¹⁵

---

²¹⁰ Tamtéž, s. 298.

²¹¹ Tamtéž, s. 300.

²¹² FLORES L., *The History of Puerto Rico*, s. 67.

²¹³ DIETZ, s. 96.

²¹⁴ FLORES, s. 92.

²¹⁵ DIETZ, s. 145.

Ani rychlá modernizace infrastruktury a nárůst všeobecného blahobytu, nezastavily projevy nespokojenosti se začleněním do struktury Spojených států. Neoblíbený byl také tzv. zákon *Gag*, podle kterého bylo nezákonné jenom mluvit o nezávislosti. Nacionalistická strana tak volala po ozbrojené revoluci. Když v říjnu 1950 policie zastřelila čtyři nacionalisty, následovala 30. října třídenní revolta v několika portorických městech. Nejvýznamnější byla povstání ve městech Jayuya a Utuado. Reakce Spojených států na sebe nenechala dlouho čekat. V zemi bylo vyhlášeno stanné právo a bylo rozhodnuto o zásahu Národní gardy. Povstání tak byla potlačena.²¹⁶

Odezvou extremistů na to byl 1. listopadu 1950 pokus o atentát na prezidenta Trumana nacionalisty Griseliem Torresolou a Oscarem Collazem. Torresola zemřel během útoku, ale Collazo skončil ve vězení, kde strávil 29 let. Ve vězení nakonec skončil i Albizu Campos.²¹⁷

Přes emancipační snahy je Portoriko považováno za stát druhé kategorie a jeho obyvatelé si jsou této nevyřčené diskriminace vědomi. Portoriko je na základě nové ústavy od 27. 7. 1952 nezačleněným územím. Obyvatelé Portorika jsou tedy americkými občany, ale bez možnosti volit prezidenta. Roku 1993 se konalo referendum, v němž Portoričané odmítli stát se 51. státem USA.²¹⁸

6.3 Zhodnocení

Postoj Spojených států vůči svým karibským koloniím spočíval ve snaze o jejich přičlenění ke svému území. V období dekolonizace se tak obyvatelé těchto států stávají americkými občany, ale s omezenými právy. V případě Portorika však sílilo úsilí o odtržení od USA, a to za podpory nacionalistických hnutí. Proti těmto hnutím Spojené státy zasáhly a odmítly udělit Portoriku samostatnost. Stejně tak Portoriko odmítlo stát se jedním ze států USA.

---

²¹⁶ FLORES, s. 97.

²¹⁷ Tamtéž, s. 99.

²¹⁸ KAŠPAR, s. 208.

7 NEZÁVISLÉ STÁTY – KUBA, HAITI, DOMINIKÁNSKÁ REPUBLIKA

Počet ostrovních států v Karibiku, které jsou bez vlivu mateřské země a mají plnou nezávislost, se zastavil na čísle tři. Jedná se o Dominikánskou republiku, Haiti a Kubu, které získaly svoji nezávislost mnohem dříve než ostatní karibské kolonie. Společným rysem těchto samostatných států je značná chudoba, čímž se také dnes liší od ostatních bývalých karibských ostrovů. Musí být nízká životní úroveň původních obyvatel kolonií cenou za získání plné nezávislosti?

7.1 Dominikánská republika

Dominikánská republika získala svou nezávislost už v roce 1844. Prvním prezidentem byl zvolen Pedro Santana, který se zároveň stal neomezeným diktátorem.²¹⁹ Haiti mladou republiku mnohokrát napadlo, což přivedlo Santanu k rozhodnutí prohlásit v roce 1861 Dominikánskou republiku španělskou provincií a získat tak vojenskou a ekonomickou podporu. Španělé Santanu sesadili o rok později, což vyústilo v lidové bouře, a dokonce partyzánskou válku. Španělé v roce 1867 ostrov opustili a tím vyvolali období politické nestability a vnitřních nepokojů.²²⁰

V roce 1916 Spojené státy obsadily Dominikánskou republiku, aby zabránily možnému rozšíření německého vlivu v oblasti. Americká okupace trvala až do roku 1924, kdy se znovu konaly volby. Prezidentem se stal Horacio Vasquez.²²¹

Nicméně již v roce 1930 zorganizoval Rafael Trujillo puč a stal se diktátorem. Trujillo vládl 31 let a v roce 1961 byl zavražděn. V roce 1962 se konaly volby a do vedení země se dostal Juan Bosch. O rok později proběhl vojenský převrat, který do vlády dosadil armádní představitele. Politická situace v zemi se stala natolik nestabilní, že v roce 1965 propukly po celé Dominikánské republice nepokoje. Tyto bouře přinutili prezidenta USA Johnsona vyslat do oblasti americké námořnictvo. Byla nastolena provizorní vláda až do zvolení Joaquina Balaguera prezidentem v roce 1966. Balaguer

---

²¹⁹ PLUMMER, s. 170.

²²⁰ ÁLVAREZ-LÓPEZ, L., *The Dominican Republic and the Beginning of a Revolutionary Cycle in the Spanish Caribbean: 1861-1898*, s. 36.

²²¹ CAMBEIRA s. 164.

byl prezidentem země až do roku 1978 a pod jeho vedením se podařilo nastolit sociální klid a ekonomický růst.²²²

V roce 1978 se v čele Dominikánské republiky ocitnul Antonio Guzmán. Po čtyřech letech spáchal sebevraždu a jeho nástupcem se stal Jorge Blanco. V roce 1986 se opět prezidentem země stal Balaguer, který opět přinesl období relativního klidu a rozvoje.²²³ Dominikánská republika je prezidentská republika.²²⁴

7.2 Haiti

Haiti bylo roku 1698 v návaznosti na smlouvu z Ryswicku rozděleno do dvou samostatných kolonií; španělské Santo Domingo a francouzské kolonie St. Domingue, která byla označována jako perla Antil.²²⁵

Ostrovu vládly obě koloniální mocnosti dalších sto let, během nichž nastal rozkvět obchodu s cukrem, rumem, kávou a bavlnou. Prosperující plantáže si žádaly přísun pracovních sil a na obě části ostrova tak proudili afričtí otroci.

První významnou revoltu otroků na Haiti rozpoutal Jamajčan Boukman v roce 1791. Nepokoje postupně přerostly do třináct let trvajících bojů mezi ozbrojenými otroky a koloniálními jednotkami. Ty později nahradila francouzská armáda. Vůdce revoluce Toussaint Louverture byl zajat a deportován do Francie v roce 1802, kde o rok později zemřel.²²⁶

Jeho nástupce, generál Jean-Jacques Dessalines, zreorganizoval povstalecká vojska a v roce 1803 porazil Francouze v bitvě u Vertières. 1. ledna 1804 Dessalines vyhlásil zřízení republiky a ostrov byl přejmenován na Haiti nebo Ayiti, což v kreolštině znamená „hornatá země.“²²⁷

Pouhé dva roky po získání své nezávislosti propukl na Haiti zmatek a nepokoje. Generál Dessalines byl v roce 1806 zavražděn a zemi pustošila občanská válka. Mezi lety 1807 a 1820 byl ostrov rozdělen na severní království Henriho Christopa a jižní

---

²²² Tamtéž, s. 178, 191, 193-194.

²²³ Tamtéž, s. 205.

²²⁴ KAŠPAR, s. 199.

²²⁵ WATTS, s. 365.

²²⁶ RICHARDSON, s. 168.

²²⁷ TROUILLOT, M., *Haiti: State Against Nation: The Origins and Legacy of Duvalierism*, s. 46-46.

republiku řízenou Alexandrem Petionem. Po sebevraždě Christopa v roce 1820 se vlády chopil Jean-Paul Boyer.²²⁸

V roce 1838 Francie oficiálně uznala haitskou nezávislost, ale na oplátku si musela mladá republika od Paříže půjčit 150.000.000 franků. Tato půjčka, jejíž splácení na dlouho ochromilo haitskou ekonomiku, měla být cenou za samostatnost. Vzhledem k pověsti nestabilního regionu se ostatní národy Haiti vyhýbali, což vedlo k izolaci a depresi.²²⁹

V roce 1915 převzaly nad Haiti kontrolu Spojené státy, když obsadily přístavy a centra správy. I přes organizovaný odpor zůstalo na ostrově americké námořnictvo až do roku 1934.²³⁰

V roce 1937 došlo k tragédii – prezident Dominikánské republiky Rafael Trujillo vydal rozkaz k masakru tisíců Hait'anů, kteří žili u hranic s Dominikánskou republikou.²³¹

Po řadě neúspěšných pokusů o instalaci demokracie byl v armádou řízených volbách zvolen do funkce prezidenta v roce 1957 Dr. Francois Duvalier. Jeho vláda, posílená ozbrojenými stoupenci *Tonton Macoute*, se stala neslavnou etapou haitských dějin známou svou brutalitou. V roce 1964 Duvalier (známý jako „Papa Doc“) změnil ústavu a stal se tak prezidentem do konce svého života. Během jeho bezohledné diktatury byly desítky tisíc Hait'anů zabity nebo vyhoštěny ze země.²³²

Po Duvalierově smrti v roce 1971 přešel prezidentský úřad do rukou jeho devatenáctiletého syna Jean-Clauda. „Baby-Doc“ se vyrovnal svému otci v krutosti, zabíjení a mučení. Po jediném roce jeho vládnutí se z Haiti stala nejchudší země západní polokoule a je jí až do dnešního dne. Masivní demonstrace proti tyranii Jean-Claude Duvaliera v roce 1986 vedly USA k intervenci. Diktátor se uchýlil do azylu ve Francii a jeho místo zaujal generál Henri Namphy jako hlava Národní rady guvernérů. O rok později byla ratifikována nová ústava a v listopadu 1987 se konaly volby. Díky ozbrojeným konfliktům vyvolávaným bojovníky *Tonton Macoute* byly volby předčasně ukončeny.²³³

---

²²⁸ Tamtéž, s. 240.

²²⁹ Tamtéž, s. 51

²³⁰ Tamtéž, s. 88.

²³¹ SMITH, M., *Red and Black in Haiti: Radicalism, Conflict, and Political Change, 1934-1957*, s. 29.

²³² Tamtéž, s. 174.

²³³ Tamtéž, s. 192.

O rok později se konaly volby řízené armádou a prezidentem se stal Leslie Manigat. Jeho vypuzení z funkce generálem Namphym o čtyři měsíce později bylo první událostí v řetězci následujících politických otřesů. V listopadu 1988 se moci chopil generál Prosper Avril, který okamžitě zavedl cenzuru a represe vůči civilnímu obyvatelstvu. Masové protesty a nátlak ze strany USA vedly k Avrilovu odstoupení.²³⁴

Po demokratických volbách v čele země stanul Jean-Bertrand Aristide. V roce 1991 byl i on svržen během armádního převratu. Následovaly další a další represe, nestabilní politický systém vedl k dalším převratům. Organizace amerických států na Haiti uvalila embargo. Později byli na Haiti rozmístěni pozorovatelé OSN a zároveň došlo k námořní blokádě.²³⁵

V září 1994 americký prezident Clinton vytvořil mnohonárodní síly, které obsadily Haiti a zabezpečily návrat prezidenta Aristida.²³⁶ Ani to však nezajistilo stabilitu a dějiny Haiti i nadále zůstávají protkané korupcí, nepokoji a bídou.

7.3 Kuba

Od 16. století byla Kuba součástí Španělského království. Navzdory napětí mezi španělskými orgány, kubánskými vlastníky půdy a otroky, kubánská historie odolala vlně nacionalistických revolucí, které se šířily ve španělském Novém světě po americké válce za nezávislost.²³⁷

V první polovině devatenáctého století byla Kuba etablována jako významný producent cukru a hlavní obchodní partner Spojených států. Bídne podmínky na třetinových plantážích způsobily četná povstání otroků. V roce 1868 kubánští vlastníci půdy museli bránit svůj status quo a rozpoutali první kubánskou válku za nezávislost proti španělským kolonialistům.²³⁸

Desetiletá válka proti Španělsku skončila v roce 1878 paktem Zanjón, kterým kubánští rebelové získali mnohé ústupky a garance. Někteří revolucionáři nicméně pokračovali ve svém boji proti španělským úřadům – mnohdy z území Spojených států.²³⁹

---

²³⁴ TROUILLOT, s. 223-225.

²³⁵ BLOUET, s. 77.

²³⁶ Tamtéž.

²³⁷ KUETHE, Allan J., Cuba, 1753–1815: Crown, Military, and Society, s. 45.

²³⁸ FUNES, s. 158.

²³⁹ PÉREZ, s. 97.

V dubnu 1895 revolucionářští vůdci Antonio Maceo, José Martí a Máximo Gómez přistáli na Kubě a zahájili druhou válku za nezávislost. V roce 1898, když byl ostrov již z velké části pod kontrolou rebelů, začala Španělsko-americká válka. V prosinci 1898 Španělsko postoupilo kontrolu Filipín, Portorika a Kuby do rukou Spojených států. Dalších šedesát let tak na Kubě dominoval americký vliv. Americké námořnictvo založilo základnu v zálivu Guantánamo, američtí turisté se hrnuli do havanských kasin a hotelů. Zásahy USA do vnitřní politiky Kuby byly na denním pořádku.²⁴⁰

V roce 1950 na Kubě vládla nepopulární vojenská diktatura v čele s Fulgenciem Batistou. Jako protiváha vzniklo hnutí odporu v čele s Fidelem Castrem a Ernestem „Che“ Guevarou, které postupně sílilo a získávalo větší podporu mezi obyvateli. V lednu 1959 Castro získal kontrolu nad Kubou a započal revoluční změny kubánské společnosti. Zahájil pozemkové reformy, investoval do zdravotnictví a vzdělání. Vstoupil do úzkého vztahu se Sovětským svazem a začal přejímat komunistické normy vládnutí. Mimo jiné uvěznil tisíce politických odpůrců a statisíce Kubánců přinutil emigrovat. Castrova politika vedla k nervózním a vypjatým vztahům se Spojenými státy. Neúspěšná invaze Američany vyzbrojených a vycvičených emigrantů v dubnu 1961 přivedla Kubu do ještě těsnějšího svazku se Sovětským svazem.²⁴¹

Moskva rozmístila na Kubě jaderné střely, načež se Spojené státy rozhodly odpovědět demonstrací síly ve formě námořní blokády. Během čtrnácti dnů – známých jako Kubánská raketová krize – stál svět na pokraji zničující války.²⁴²

Sovětský svaz nakonec ustoupil a své zbraně a jednotky z Kuby stáhl. Američané se na oplátku zavázali, že nepodniknou invazi na Kubu a ani se nepokusí Castrův režim svrhnout.²⁴³

Dalších třicet let kubánské historie bylo poznamenáno úzkým spojenectvím se Sovětským svazem a celým komunistickým blokem. Americké obchodní embargo tak bylo zčásti vykompenzováno garantovaným odběrem kubánské produkce zeměmi Rady vzájemné hospodářské pomoci. Po rozpadu Sovětského svazu a jeho satelitů v roce 1989 byla Kuba konfrontována se zničujícím ekonomickým úpadkem. Nicméně

---

²⁴⁰ STATEN, C. L., *The History of Cuba*, s. 42, 44, 58, 90.

²⁴¹ STATEN, 96, 105.

²⁴² Tamtéž, s. 106.

²⁴³ Tamtéž.

dokázala přežít i přes nepolevující marxistické principy Castrovy vlády. Kuba je socialistická republika.²⁴⁴

7.4 Zhodnocení

V této souvislosti nelze přehlížet fakt, že míra odporu v mateřských zemích k dekolonizaci závisí na množství přírodních zdrojů v oblasti Karibiku. Území s nerostným bohatstvím, popř. s možností těžby dřeva, skýtalo pro mateřskou zemi snadno dosažitelné hodnoty, kterých se nechtěla vzdát. Tam, kde přírodní zdroje chyběly nebo byly zastoupeny v omezené míře, byla možnost vymanění se z mateřské země vyšší, avšak vyhlídky na ekonomickou prosperitu tudíž nebyly vysoké. V důsledku čehož by občané museli vyvinout značné úsilí k vybudování prosperující země. K tomu jim chyběly často vedle materiálních a finančních prostředků i zkušenosti s řízením hospodářství a se správou země. Všechny tyto výše zmíněné aspekty tak nevyhnutelně vedly k dalšímu snížení již tak nízké úrovně.

---

²⁴⁴ KAŠPAR, s. 204.

8 ORGANIZACE SDRUŽUJÍCÍ KARIBSKÉ STÁTY

Zhroucení Sovětského svazu na konci osmdesátých let a ukončení studené války předznamenalo, že malé karibské demokracie budou až do konce století čelit ekonomickým problémům. Světová nestabilita se obvykle jako první projevila růstem ceny ropy a ropných derivátů. Ani tentokrát nenastala výjimka. Ve světle rostoucích cen této strategické suroviny přijaly karibské země půjčky od Mezinárodního měnového fondu (MMF). Splácení úvěrů natolik zatížilo jejich rozpočty, že musely zavést takzvanou politiku strukturálního přizpůsobení. To znamenalo snížit výdaje na zdravotnictví, vzdělání a další sociální transfery. Výsledkem bylo nespokojené obyvatelstvo a ohrožení již tak nepříliš stabilních vlád.²⁴⁵

Vzhledem k neutěšené ekonomické situaci se karibské země snažily spojit do větších strukturálních celků, ve kterých by mohly lépe odolávat politickým i ekonomickým výkyvům. V roce 1958 byla založena Západoindická federace, která sdružovala Jamajku, Trinidad, Tobago, Grenadu a dalších šest menších ostrovů. Po vystoupení Jamajky roku 1961 a po vyhlášení nezávislosti Trinidadu a Tobaga v roce 1962 se Západoindická federace rozpadla. Čtyři roky trvající experiment, který nepřinesl žádné výsledky, poukázal na rozdílnost mezi jednotlivými sousedy.²⁴⁶

Karibské země se z neúspěchu federace poučily a snažily se sjednotit na jiné bázi. Nakonec můžeme tuto snahu ohodnotit jako úspěšnou. Vznikla tak Západoindická Univerzita, úřad pro regionální lodní dopravu nebo jednotný meteorologický systém. Mezníkem se stal rok 1967, kdy na Antigue vzniklo Karibského sdružení volného obchodu (CARIFTA). Zároveň se sekretariátem sdružení vznikla Karibská rozvojová banka (CDB). Úkolem těchto dvou institucí bylo zajištění integrace jednotlivých zemí. CARIFTA uspěla především ve své hlavní misi, kterou bylo zvýšení regionálního obchodního podílu.²⁴⁷

Přes tento významný úspěch státy Karibiku jasně stanovily nutnost užšího semknutí a spolupráce na obchodní bázi. Zástupci zemí se setkali v roce 1972 v Chaguaramas na Trinidadu. Tady založili Karibské společenství a společný trh (CARICOM). CARICOM začal oficiálně existovat v roce 1973 po vydání společného prohlášení Georgetown Accord. Zpočátku byly členy CARICOM výhradně bývalé britské kolonie, ale brzy se připojily i další karibské státy. Mezi hlavní cíle společenství

---

²⁴⁵ POTTER, R. B., BARKER, D., CONWAY, D., KLAKE, T., *The Contemporary Caribbean*, s. 471.

²⁴⁶ Tamtéž.

²⁴⁷ POTTER, BARKER, CONWAY, KLAKE, s. 471.

patří integrace ekonomik jednotlivých zemí prostřednictvím společného trhu, společné obchodní politiky, funkční spolupráce a koordinace zahraniční politiky.²⁴⁸

Ačkoli má CARICOM své nedostatky, pomohl členům v jejich cestě k jednotě a integraci. V roce 1989 bylo v Grand Anse na Grenadě rozhodnuto založit Sdružení jednotného šů-tržního hospodářství (CSME). Tato třináctičlenná organizace zahájila svou činnost v roce 2006. Usiluje o kultivaci tržního prostředí tak, aby usnadnil sdílení finančních, lidských a přírodních zdrojů v regionu. Karibik by měl být schopen reagovat na globalizaci a aktivity ostatních tržních skupin. Pozoruhodným úspěchem CSME je pohyb pracovních sil mezi členskými státy bez byrokratických omezení. V této oblasti je to úspěch zcela bezprecedentní.²⁴⁹

Kromě společenství CARICOM se ještě některé menší země sdružují v Organizaci východních karibských států (OECS). Tato organizace (založená v roce 1981) provozuje Východokaribskou centrální banku. Cílem banky je podporovat stabilní měnu zemí, které používají OECS dolar. Patří sem Antigua a Barbuda, Dominika, Grenada, Montserrat, Svatý Kryštof a Nevis, Svatá Lucie a Svatý Vincenc a Grenadiny. Tato měna si udržela svou stabilitu i v dobách, kdy se ostatní státy regionu potýkaly s hospodářskými problémy.²⁵⁰

---

²⁴⁸ Tamtéž, s. 472-473.

²⁴⁹ Tamtéž.

²⁵⁰ POTTER, BARKER, CONWAY, KLAKE, s. 374.

9 ZÁVĚR

Cílem této práce bylo popsat cestu karibských ostrovů k nezávislosti a zjistit, jakým způsobem a v jaké míře se těmto zemím podařilo vymanit z koloniálního stavu.

Pro Karibik je období mezi začátkem druhé světové války a vítězstvím kubánské revoluce možné charakterizovat jako věk dekolonizace. V těchto dvou dekadách lokální a regionální problémy inspirovaly boj proti koloniálnímu imperialismu a iniciovaly vznik četných hnutí za lidská práva. Tato hnutí měla četné variace v závislosti na mnoha proměnných. Lišily se jejich cíle, strategie a osobnosti v závislosti na rozmanité geografické, sociální a historické povaze jednotlivých regionů. Tematicky se však v polovině dvacátého století karibská emancipační hnutí v základních fragmentech shodovala. Jednotlivé pramínky oddělených konfliktů se spojily do mohutného toku, který se přehnal Karibikem a celým světem. Padesátá a šedesátá léta dvacátého století znamenala pro karibské státy nevídaný úspěch, protože všechny dosáhly konstituční nezávislosti nebo alespoň jejího příslibu. Tento úspěch se ale ukázal jako dvousečný. Mnoho z nově samostatných zemí muselo čelit ještě těžší svobodné budoucnosti, než jakou si jejich obyvatelé představovali. Místo rozednění tak mnohde nastal soumrak. Ekonomický, politický, kulturní i sociální.²⁵¹

Pokusy místních autorit nevedly k žádnému posunu, a tak byl karibský disent nucen formulovat nové zásady pro svá hnutí. Zejména se jednalo o získání vlastní vlády zodpovědné obyvatelům jednotlivých ostrovů. V některých případech pak chtěly země usilovat o nezávislost v rámci mateřské říše.²⁵²

Oba nároky se ukázaly jako dobře načasované: vznik Organizace spojených národů, studená válka a formování států „třetího světa“ v průběhu poválečných desetiletí ukázaly koloniální imperialismus jako neobhajitelný a neúčelný. V částečně nezávislých státech Karibiku však obhájci demokracie narazili na jedny z nejvíce autoritativních režimů své doby. Ty přežívaly zejména za podpory Spojených států, které je udržovaly při životě v rámci boje proti světovému komunismu. Americké peníze a poradci dokázali téměř vždy odvrátit hrozbu, že by se daný stát zcela osamostatnil a stal se tak nekontrolovatelným. Výjimkou byla Kuba, kde Američany podporovaná vláda nakonec padla.²⁵³

---

²⁵¹ RICHARDSON, s. 194.

²⁵² KAŠPAR, s. 160-161.

²⁵³ KAŠPAR, s. 162.

I tak se jednalo o období, kdy v Karibiku vznikalo stále více politických stran, které chtěly řešit postavení svých zemí. Tyto strany čerpaly svou členskou základnu z pracujících mužů a žen. Jejich političtí lídři potom pocházeli ze střední vrstvy. Víra těchto stran, že masy dokáží změnit společnost, se ukázala jako nejefektivnější. Muži jako Grantley Adams nebo Eric Gairy kombinovali své charisma s mírným politickým programem, ve kterém již nezněly revoluční tóny. Hrdina z Trinidadu a vzdělaný absolvent Oxfordu Eric Williams se díky své revoluční rétorice stal zákonodárcem.²⁵⁴

Velká Británie měla nejčastější ambice zasahovat do zvolených samospráv a ty nevyhovující neváhala nahrazovat loajálními úředníky. Francie zvolila jiný přístup, který se dá nazvat osvíceným. Místo upevňování své moci v zámořských koloniích vsadila na vzájemnou asimilaci. Martinik a Guadeloupe se staly zámořskými departementy v roce 1946. Tím zůstaly pod správou Paříže, ale na úrovni francouzských velkoměst včetně čerpání stejné autonomie a suverenity při řízení samosprávy.²⁵⁵

Na konci padesátých let explodoval na Kubě nový model de-kolonizace. Veterán a politik Fulgencio Batista se nechal prohlásit prezidentem. Od samého počátku zkorumpovaná vláda pracovala se širokými represemi a pomalu tak zvyšovala odpor obyčejných Kubánců. Odpověď přišla v čele s Fidelem Castrem. Po sebevražedném fiasku při pokusu o převrat v roce 1953 se Fidel spolu s dalšími revolucionáři rozhodl vést proti Batistovi partizánskou válku. Na konci roku 1958 Batista ztratil podporu Spojených států a uprchnul ze země. 3. ledna 1959 vstoupil Fidel Castro do Havany, čímž dovršil povstalecký triumf.²⁵⁶

V šedesátých letech dvacátého století tak zvedá svou hlavu radikální boj za svobodu. Stejně jako na Haiti v devatenáctém století vedl i u Kuby k nástupu chaosu, ekonomické a politické nestabilitě. Nicméně byl důležitým signálem pro všechny dosud ovládané národy, že existuje cesta.²⁵⁷

Sedmdesátá a osmdesátá léta byla v Karibiku svědky mnoha změn. V podstatě můžeme toto období označit jako počátek současné politiky karibských zemí. Některé získaly nezávislost na Británii: Svatá Lucie v roce 1979, Svatý Vincenc a Grenadiny v roce 1979 nebo Antigua v roce 1982. Na Haiti skončila v roce 1971 čtrnáctiletá vláda diktátora François Duvaliera a do čela země nastoupil jeho syn Jean-Claude. Jeho vláda odhalila nesrovnalosti a problémy, které François dokázal zakrývat svou brutalitou.

---

²⁵⁴ RICHARDSON, s. 39.

²⁵⁵ Tamtéž, s. 30.

²⁵⁶ PÉREZ, L. A., Jr., *Cuba Between Reform and Revolution*, s. 228-237.

²⁵⁷ KAŠPAR, s. 169-170.

Hait'ané se tak snažili najít cestu ven z despotismu. Náklonnost Jean-Clauda k zámožným bělochům způsobila trhliny v jeho rétorice o lásce k rolníkům a dělníkům, kteří podporovali jeho otce. V roce 1986 byl vyhnán z Haiti a jeho místo nahradil charismatický, ale i kontroverzní prezident Jean-Bertrand. Úspěch či neúspěch demokracie na Haiti zůstává jednou z nevyřešených otázek v této oblasti dodnes.²⁵⁸

Období studené války bylo složité pro emancipační procesy zejména proto, že velmocím jako USA či Sovětský svaz velmi záleželo na každém území, které měly pod svou správou. Strach z neznáma, které by následovalo po osamostatnění závislých území, tak mnohdy zabráňoval jakýmkoli demokratickým procesům. Během éry kolonialismu a bezprostředně po ní byly země Karibiku zastánci západního kapitalistického systému. Velká Británie a Spojené státy kontrolovaly celou oblast. Nicméně jamajský premiér Michael Manley a jeho flirt s demokratickým socialismem byl dobrý příklad toho, jak nové národní sebevědomí dokázalo popřít i dohled supervelmocí. V roce 1973 zasáhla světové ekonomiky ropná krize. Vzestup cen ropy destabilizoval křehká hospodářství rodících se zemí. Jamajka se pokusila čelit této nestabilitě uvalením nové daně na zahraniční společnosti zpracovávající bauxit. Tato akce byla vnímána nepříznivě nejen společnostmi, ale zejména vládou Spojených států. Firmy reagovaly poklesem výroby, soudními spory a Američané bojkotovali jamajský cestovní ruch.²⁵⁹

Na politické frontě tak Manley viděl tuto situaci jako příležitost opustit obvyklý rámec mezinárodních vztahů a začal se zajímat o spolupráci s Kubou. Castro samozřejmě uvítal možnost narušit hegemonii Spojených států v oblasti. Manley však náhle popřel, že by usiloval o změnu politického režimu a tvrdil, že pouze experimentoval s novou formou hospodářského rozvoje. Silně negativní reakce velmocí na nové jamajské myšlenky mezi roky 1972 a 1980 ukazují, jak těžké bylo pro začínající demokracie vybojovat si vlastní cestu. Zároveň nám poskytují přehled jednoduchých nástrojů, kterými světoví vládci dokázali své vazaly „umravnit“.²⁶⁰

Spojené státy otevřeně nesouhlasily se spoluprací Castra a Manleyho.²⁶¹ Snížily tedy hospodářskou pomoc, politické a obchodní styky s Jamajkou. Tento krok měl na Jamajce za následek vážné finanční problémy. Ekonomika poklesla na úroveň před rokem 1970, což vedlo k politické nestabilitě, vlně násilí a emigrace. Jamajská strana

---

²⁵⁸ FERNÁNDEZ-ARMESTO, s. 323.

²⁵⁹ PORTES, A., DORE-CABRAL, C., LANDOLT, P., *The Urban Caribbean: Transition to the New Global Economy*, s. 19.

²⁶⁰ FERNÁNDEZ-ARMESTO, s. 376.

²⁶¹ Tamtéž.

práce (JLP) v čele s Edwardem Seagou porazila Manleyho a tím demokratický socialismus na Jamajce skončil. Jamajka sloužila jako připomínka jiným karibským zemím, že Spojené státy vykonávají v oblasti svou vlastní nepsanou správu již od devatenáctého století.²⁶²

Politická nestabilita karibských zemí se projevila i americkou intervencí v Grenadě v roce 1983. Zosnovaný státní převrat, který vedl ke svržení premiéra Erica Gairyho, byl v karibské historii bezprecedentní. Gairy vládl Grenadě téměř nepřetržitě posledních třicet let. Jeho zkorumpovaný režim si našel nejvíce odpůrců v řadách mladých lidí a rychle rostoucí střední třídy. Opozice prudce vzrostla v sedmdesátých letech, kdy vzniklo hnutí *New Jewel* (NJM). Pád Gairyho administrativy nastal v roce 1979 s nástupem lidové revoluční vlády (PRG), která se z velké části skládala ze členů *New Jewel*.²⁶³

Nový vůdce Maurice Bishop byl dynamický a charismatický. PRG odmítla uspořádat volby a opustila demokracii západního střihu, která byla v Grenadě převzata od Britů. Bishop volal po „participativní demokracii,“ která měla lépe reprezentovat masu. Kromě toho vedení státu schválilo přijetí modelu socialistického rozvoje a spojilo se s Sovětským svazem.²⁶⁴

Úzké vazby na komunistický blok byly patrné, když Kuba začala na ostrově budovat letiště, které obyvatelé Grenady viděli jako klíč k rozvoji cestovního ruchu. Nepřátelská reakce Spojených států spolu s ekonomickými problémy vedly k velkým problémům uvnitř strany. Myšlenky Maurice Bishopa byly v rozporu s radikálnějším křídlem vedeným Bernardem Coardem. V roce 1983 byl Bishop zatčen a zabit spolu s dalšími stranickými vůdci. Zmatek a násilí vedly k hlubokým obavám o osud Grenady a daly tak záminku Spojeným státům k napadení země.²⁶⁵

Tato intervence znamenala konec pro jakékoli experimentování s metodami rozvoje a politickými ideologiemi, které nebyly schváleny v USA.²⁶⁶

Světová ropná krize přinesla i krizi sociální a peníze z Ameriky sloužily jako pomoc při vytváření záchranných programů.²⁶⁷ V této době rozšířili ostrované svou ekonomiku o cestovní ruch, který byl dosud opomíjeným zdrojem příjmů. V souvislosti

---

²⁶² RICHARDSON, s. 9.

²⁶³ BLOUET, s. 57.

²⁶⁴ Tamtéž, s. 58.

²⁶⁵ Tamtéž.

²⁶⁶ Tamtéž.

²⁶⁷ WOODS, Charles A. and Sergile Florence E., *Biogeography of the West Indies: Patterns and Perspectives*, s. 525.

s tím se budovaly silnice, letiště a vznikla moderní infrastruktura. Kromě Haiti či Kuby se region orientoval na hospodářský rozvoj. Prioritou už nebylo získání absolutní nezávislosti. Karibští politici spíš řešili rozšíření samosprávy v rámci svých mateřských zemí. Evropské mocnosti se soustředily převážně na své domácí otázky a vítaly, že nadále nemusí aktivně řešit problémy v Karibiku. Bývalé kolonie tak během půl století svou nezávislost v různých formách získávají.

10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

10.1 Vydané prameny

10.1.1 Statistiky

MARTIN, Robert Montgomery, *Statistics of the Colonies of the British Empire in the West Indies, South America, North America, Asia, Australia-Asia, Africa and Europe*, London 1839.

10.1.2 Dobový tisk

Článek z novin The Advocate ze středy 30.11.1966: *Barbados is Independent*.

Článek z novin Washington Post ze středy 20.12.1989: *Herbert Blaize Dies*.

Článek z novin The Washington Post ze středy 29.10.1997: *Small Nation May Become Even Smaller*.

10.1.3 Zákony

Antigua and Barbuda Independence Act z roku 1981 viz <http://pdba.georgetown.edu/Constitutions/Antigua/antigua-barbuda.html>.

Jamaica Independence Act z roku 1962 viz http://www.caribbeanelections.com/eDocs/legislation/jm/jm_Independence_Act_1962.pdf.

The St. Kitts and Nevis Constitution z roku 1983 viz http://www.caribbeanelections.com/eDocs/legislation/kn/kn_constitution_1983.pdf.

10.1.4 Audiovizuální prameny

Towards Independence of Jamaica, Part 1, Part 2, Part 3. In: National Library of Jamaica [online], [cit. 2016-12-13]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=_NqjWqvE9Ps.

Blood and Fire: Jamaica Political History (Dokumentary). In: World Magazine Jamaica [online], [cit. 2016-12-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ZO51TRMg-Js>.

Trinidad and Tobago road to independence. In: Hidden Treasures [online], [cit. 2016-12-12]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=rZwky-iicMo>.

Anguilla's Battle For Freedom: True Story of 1967 Revolution. In: Anguilla Peace [online], [cit. 2016-12-12]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=X74BamQvGHM>.

Bahamas: The Journey to Majority Rule 1-3, In: Raphael and Wendy Munnings [online], [cit. 2016-12-12]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=XcYNdNM5rpo>.

The Grenada Revolution Documentary - Part 1. In: Grenada Government [online], [cit. 2016-02-03]. Dostupné z: <https://vimeo.com/9958883>.

Saint Lucia road to independence: The 1979 and 1982 Elections. In: Unitedpac Saint Lucia [online], [cit. 2016-02-20]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=mk3duPtt93U&list=PLPm3V3wo555wIIORF5_HUJXZGEO5Jz_pc.

10.2 Knihy

ÁLVAREZ-LÓPEZ, L., *The Dominican Republic and the Beginning of a Revolutionary Cycle in the Spanish Caribbean: 1861-1898*, Maryland, USA 2009.

BECKLES, Hilary McD., *A History of Barbados from Amerindian Settlement to Nation-State*, Cambridge 1990.

BLOUET, Olwyn M., *The Contemporary Caribbean, History, Life and Culture since 1945*, London 2007.

BRERETON, Bridget, *A History of Modern Trinidad 1783–1962*, Kingston 1981.

CAMBEIRA, Alan, *Quisqueya la Bella: The Dominican Republic in Historical and Cultural Perspective*, NY 1997.

- CAWLEY, CH., *Colonies in Conflict: The History of the British Overseas Territories*, Cambridge 2015.
- CHAMBERLAIN, M., *Empair and nation-building in the Caribbean, Barbados, 1937-66*, Manchester 2010.
- COKE, Thomas, *A History of West Indies: Containing the Natural, Civil and Ecclesiastical History of Each Island*, Paris 1811.
- CRATON Michael, SAUNDERS Gail, *Islanders in the Stream: A History of the Bahamian People*, Athens, GA 1992 [volume 1], 1998 [volume 2].
- DIETZ, James L., *Economic History of Puerto Rico: Institutional Change and Capitalist Development*, Princeton 1986.
- DOOKHAN, Isaac., *A History of the Virgin Islands of the United States*, Kingston, Jamaica 1994.
- EMMER, P. C., *The Dutch Slave Trade, 1500–1850*, New York 2006.
- FERRER, A., *Insurgent Cuba: Race, Nation, and Revolution, 1868-1898*, Chapel Hill, London 1999.
- FERNÁNDEZ-ARMESTO, Felipe, *1492: The Year Our World Began*, London 2010.
- FLORES, Lisa P., *The History of Puerto Rico*, California 2010.
- FUNES, Reinaldo Monzote, *From Rainforest to Cane Field in Cuba: An Environmental History since 1492*, Chapel Hill 2008.
- GALLOWAY, J. H., *The Sugar Cane Industry: An Historical Geography from Its Origins to 1914*, Cambridge 1989.
- GOTT, Richard, *Britain's Empire: Resistance, Repression and Revolt*, London 2011.
- HARTOG, Johannes, *Aruba Past and Present: From the Time of the Indians Until Today*, 1961.
- HARTOG, Johannes, *History of Sint Maarten and Sint Martin*, Philipsburg 1981.
- HARTOG, Johannes, *History of St. Eustatius*, 1976.

- HENDRY, Ian, DICKSON, Susan, *British Overseas Territories Law*, Oxford 2011.
- KAŠPAR, Oldřich, *Dějiny Karibské oblasti*, Praha 2002.
- KLEIN, Alan M., *Sugarball: The American Game, the Dominican Dream*, New Haven, CT, 1991.
- KNIGHT, Franklin W., PALMER, Colin A., *The Modern Caribbean*, Chapel Hill 1989.
- KUETHE, Allan J., *Cuba, 1753–1815: Crown, Military, and Society*, Knoxville 1986.
- KUSS, Malena, *Music in Latin America and the Caribbean: An Encyclopedic History*, Austin 2004–2007.
- MARSHALL, Bill, *France and the Americas: Culture, Politics, and History*, California 2005.
- MCNEILL, J. R., *Mosquito Empires: Ecology and War in the Greater Caribbean, 1620–1914*, Cambridge 2010.
- MINTZ, Sidney W., *Sweetness and Power: The Place of Sugar in Modern History*, New York 1985.
- MOIT, Bernard, *Women and Slavery in the French Antilles, 1635-1848*, Bloomington, USA 2001.
- MONTEITH, Kathleen E.A., RICHARDS, Glen, *Jamaica in Slavery and Freedom: History, Heritage and Culture*, Jamaica 2002.
- MORALES, Arturo Carrión, *Puerto Rico: A Political and Cultural History*, New York 1983.
- OOSTINDIE, Gert, KLINKERS, Inge, *Decolonising the Caribbean: Dutch Policies in a Comparative Perspective*, Amsterdam 2003.
- PARKER, Jason C., *Brother's Keeper: The United States, Race, and Empire in the British Caribbean, 1937–1962*, Oxford 2008.
- PÉREZ, Louis A., Jr., *Cuba: Between Reform and Revolution*, New York 1988.

- PHILLIPS, F., *Commonwealth Caribbean Constitutional Law*, London 2002.
- PICKERING, V., *A Concise History of the British Virgin Islands: From the Ameridians to 1986*, Texas 1987.
- PLUMMER, Brenda Gayle, *Haiti and the United States: The Psychological Moment*, Athens 1992.
- PORTES, Alejandro, DORE-CABRAL, Carlos, LANDOLT, Patricia, *The Urban Caribbean: Transition to the New Global Economy*, Baltimore 1997.
- POTTER, Robert B., BARKER, David, CONWAY, Dennis, KLAK, Thomas, *The Contemporary Caribbean*, Harlow, UK 2004.
- RICHARDSON, Bonham C., *The Caribbean in the Wider World, 1492–1992: A Regional Geography*, Cambridge 1992.
- ROSENBERG, Leah R., *Nationalism and the Formation of Caribbean Literature*, Hampshire 2007.
- RUPERT, Linda M., *Creolization and Contraband: CuraCao in the Early Modern Atlantic World*, Georgia 2012.
- SEDOC-DAHLBERG, Betty Nelly, *The Dutch Caribbean, Prospects for Democracy*, Gainesville, USA 1990.
- SMITH, Matthew J., *Red and Black in Haiti: Radicalism, Conflict, and Political Change, 1934–1957*, Chapel Hill 2009.
- STATEN, Clifford L., *The History of Cuba*, Santa Barbara, USA 2015.
- TOPOLSKI, Jerzy, *Methodology of History*, Boston, 2012.
- TROUILLOT, Michel-Rolph, *Haiti: State Against Nation: The Origins and Legacy of Duvalierism*, New York 1990.
- WATTS, David, *The West Indies: Patterns of Development, Culture and Environmental Change since 1492*, Cambridge 1987.

WOODS, Charles A., SERGILE, Florence E., *Biogeography of the West Indies: Patterns and Perspectives*, Boca Raton, LA 2001.

YELVINGTON, Kevin A., *Trinidad Ethnicity*, London 1993.

10.3 Články

KOBBE, M., *Anguilla: the Smallest Revolution*. In: *Caribbean Beat*, 2009, 11-12, s. 12-13.

LIZEROT, Karel, *Mimoevropská Evropská unie – Příklad zámořské Francie*. In: *Mezinárodní vztahy*, 1997, 4, s. 62-65.

SUTTON, Paul, *Politics in the Commonwealth Caribbean, The Post-Colonial experience*. In: *European Review of Latin American and Caribbean Studies*, 1991, 12, s. 51-66.

WILLIAMS, Gerry, *Prelude to an Intervention: Grenada 1983*. In: *Journal of Latin American Studies*, 1997, 2, s.131-169.

TSIKLAURI, G., *Operation Urgent Fury: The Role of American Diplomacy in the U.S. Invasion of Grenada*, In: *Journal in Humanities*, 2016, s. 59-62.

10.4 Internetové zdroje

Brief History of "The Friendly Island". In: Sint Maarten [online], [cit. 2016-12-26].
Dostupné z: http://www.sint-maarten.net/St-Maarten-History/st_Maarten_history.html.

Constitutional Change In: St. Eustatius Government [online], [cit. 2017-03-02].
Dostupné z: <http://www.statiagovernment.com/>.

Dominica: History. In: Commonwealth [online], [cit. 2016-12-18]. Dostupné z:
<http://thecommonwealth.org/our-member-countries/dominica/history>.

History. In: Cayman Islands Government [online], [cit. 2016-12-19]. Dostupné z:
<http://www.gov.ky/portal/page/portal/cighome/cayman/islands/history>.

History of Bonaire. In: Bonaire [online], [cit. 2016-12-22]. Dostupné z:
<http://www.bonaire.nl/en/about-bonaire/history-of-bonaire/>.

History of Curaçao. In: Curaçao [online], [cit. 2016-12-23]. Dostupné z:
<http://www.curacao.nl/en/about-curacao/history-of-curacao/>.

Independence in Antigua and Barbuda. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-12]. Dostupné z:
http://caribbeanelections.com/education/independence/ag_independence.asp.

Independence in The Bahamas. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-12]. Dostupné z:
http://caribbeanelections.com/education/independence/bs_independence.asp.

Independence in Barbados. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-14]. Dostupné z:
http://caribbeanelections.com/education/independence/bb_independence.asp.

Independence in Dominica. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-17]. Dostupné z:
http://caribbeanelections.com/education/independence/dm_independence.asp.

Independence in Grenada. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-18]. Dostupné z:
http://caribbeanelections.com/education/independence/gd_independence.asp.

Independence in Jamaica. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-18]. Dostupné z:
http://caribbeanelections.com/education/independence/jm_independence.asp.

Independence in Jamaica. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-19]. Dostupné z:
http://caribbeanelections.com/education/independence/jm_independence.asp.

Independence in St. Kitts and Nevis. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-20]. Dostupné z:
http://caribbeanelections.com/education/independence/kn_independence.asp.

Independence in St. Vincent and the Grenadines. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-20]. Dostupné z:

http://caribbeanelections.com/education/independence/vc_independence.asp.

Independence in Trinidad and Tobago. In: KnowledgeWalk Institute [online], [cit. 2016-12-21]. Dostupné z:

http://caribbeanelections.com/education/independence/tt_independence.asp.

St. Barts island history. In: St. Barts [online], [cit. 2017-01-14]. Dostupné z:

<http://www.st-barths.com/en/saint-barthelemy-guide/saint-barthelemy-history.html>.

The Grenada Revolution: March 13th 1979. In: Grenada Government [online], [cit. 2017-02-03]. Dostupné z:

http://www.gov.gd/articles/revolution/march_13th_1979.html.

Thirty Years After the U.S. Invasion of Grenada, the First Neoliberal War. In: Zero Anthropology [online], [cit. 2016-01-13]. Dostupné z:

<https://zeroanthropology.net/2013/10/28/thirty-years-after-the-u-s-invasion-of-grenada-the-first-neoliberal-war/>.

White Settlement in Saba Island, Dutch West Indies. In: Geographical Review [online], [cit. 2016-12-25]. Dostupné z:

http://penelope.uchicago.edu/Thayer/e/journals/geogr/24/1/white_settlement_in_saba_island*.html.

11 RESUMÉ

This thesis is about the Caribbean island's path to independence in the second half of the 20th century. The work deals with the question of how and to what extent the Caribbean islands have managed to escape from the colonial state.

Since the end of 15. century when Europeans discovered and occupied so call New World, plays Caribbean zone very important role. There is no doubt, that meeting of Africans, Europeans and native Indians, which took place at this area, is the most interesting and most important event in the history of the world. Caribbean history is like drama of permanent wars, conquest and mostly resistance in real. Europeans destroyed civilizations created by indigenou tribes of the Caribbean, Arawak and Ciboney very soon. They imported oppressing subjects as their servants, millions slavered Africans as workers on plantations.

This thesis deals with the historical context, which could have influence on decisions of individual countries to achieve autonomy. It is these events, which took place during the 20th century, whether World War II, decolonization or the Cold War, played an important role in the determination of countries to pursue their own freedom. However, this determination was already rooted in the colonial era when the slavery was introduced. After the liberation of the slaves, they came in to the situation, which they could not solve in the 19th century. Although they were free, they lived and worked in the bad conditions, which led to higher interest about the political situation in the country. All these circumstances resulted in an active struggle for independence, which has been achieved in most countries. Those countries, which they have not gained the independence in full, they have gained some form of autonomy at least.

12 PŘÍLOHY

Příloha č. 1 - Přehled ostrovů Karibiku

Zdroj: www.pinterest.com, [cit. 2017-02-03].

Příloha č. 2 - Bahamský premiér Lynden Pindling na Ústavní konferenci, která se konala v Malbrough House v Londýně ve dnech 12. až 20. prosince 1972.

Zdroj: www.caribbeanelections.com/education/independence/bs_independence.asp, [cit. 2017-02-04].

Příloha č. 3 - Britský princ Charles a bahamský premiér Pindling na Den nezávislosti Baham v roce 1973.

Zdroj: http://www.caribbeanelections.com/education/independence/bs_independence.asp, [cit. 2017-02-04].

Příloha č. 4 - Květen 1977: Delegáti státu Dominika na ústavní konferenci v Marlborough House v Londýně.

Zdroj: www.caribbeanelections.com/education/independence/dm_independence.asp, [cit. 2017-02-04].

Příloha č. 5 - Antigua a Barbuda: Princezna Margaret, premiér Vere Bird (napravo) a generální guvernér Sir Wilfred Jacobs během státního banketu roku 1981.

Zdroj: www.caribbeanelections.com/education/independence/dm_independence.asp, [cit. 2017-02-04].

Příloha č. 6 - Svatý Kryštof a Nevis: Princezna Margaret a premiér Kennedy Simmonds na oslavách nezávislosti roku 1983.

Zdroj: http://www.caribbeanelections.com/education/independence/kn_independence.asp, [cit. 2017-02-11].

Příloha č. 7 - Trinidad a Tobago: Premiér Eric Williams na konferenci nezávislosti.

Zdroj: http://www.caribbeanelections.com/education/independence/tt_independence.asp, [cit. 2017-03-03].

Příloha č. 8 - Grenada: Premiér Eric Gairy během oslav nezávislosti roku 1973.

Příloha č. 9 - Zleva: Daniel Ortega (Nikaragua), Maurice Bishop (Grenada) a Fidel Castro (Kuba)

Zdroj: <https://zeroanthropology.net/2013/10/28/thirty-years-after-the-u-s-invasion-of-grenada-the-first-neoliberal-war/>, [cit. 2017-04-03].

Příloha č. 10 - Svatý Vincenc a Grenadiny: Premiér Milton Cato v den nezávislosti 27.10.1979.

Zdroj: http://www.caribbeanelections.com/education/independence/vc_independence.asp, [cit. 2017-04-12].

Příloha č. 11 - Jamajka: Premiér sir Alexander Bustamante na Den nezávislosti 1962.

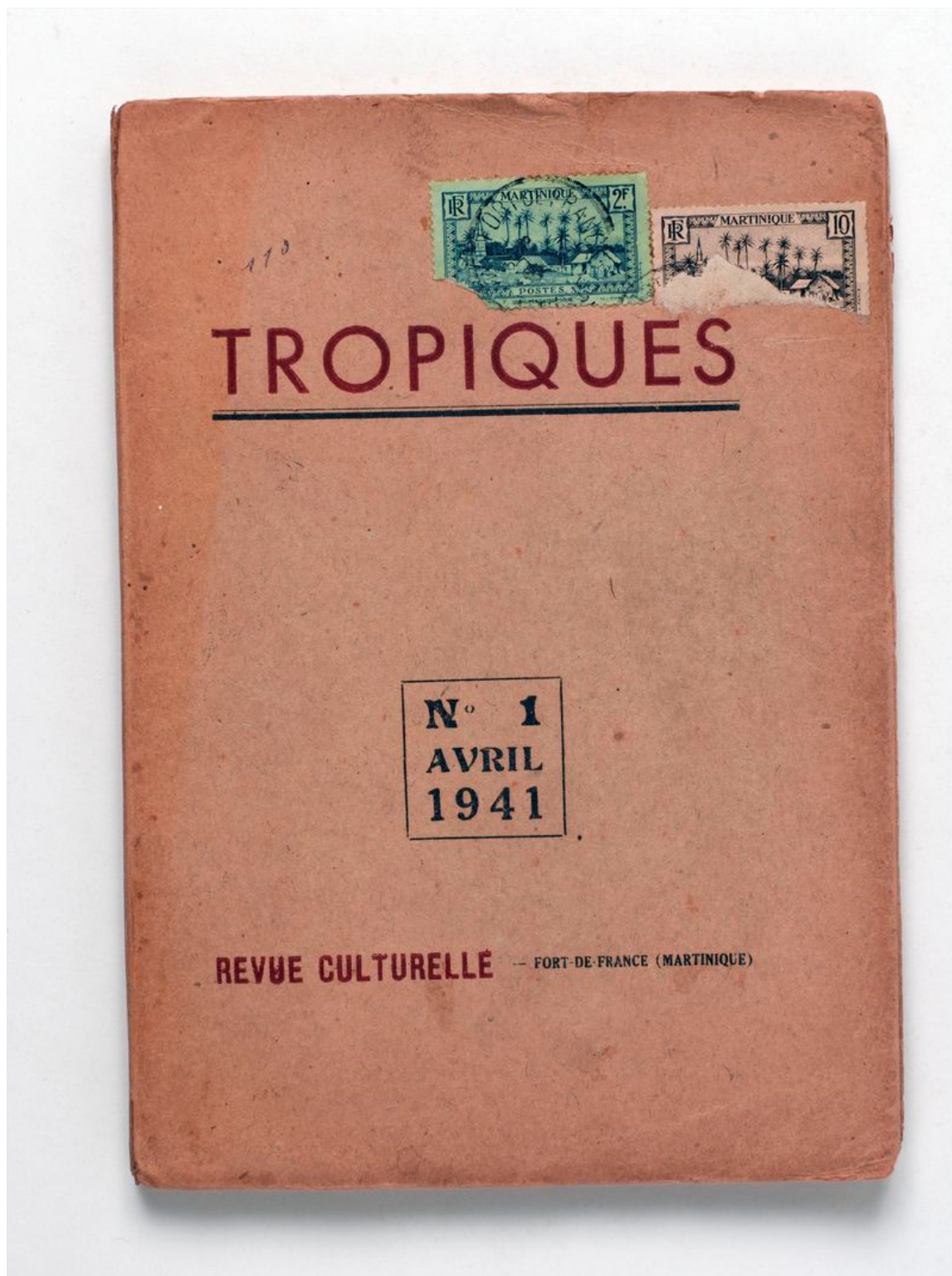

Zdroj: http://www.caribbeanelections.com/education/independence/jm_independence.asp, [cit. 2017-04-18].

Příloha č. 13 - Časopis Tropiques, vydávaný na Martiniku

Zdroj: <http://www.afribuku.com> [cit. 2017-06-18].

Příloha č. 14 – Postavení britských bývalých kolonií v Karibiku v přehledné tabulce

BRITSKÝ KARIBIK	
STÁT	STATUS
Anguilla	zámořské území Velké Británie
Antigua a Barbuda	nezávislé území s členstvím v Commonwealthu
Bahamy	nezávislé území s členstvím v Commonwealthu
Barbados	nezávislé území s členstvím v Commonwealthu
Britské Panenské ostrovy	zámořské území Velké Británie
Dominika	prezidentská republika s členstvím v Commonwealthu
Grenada	nezávislé území s členstvím v Commonwealthu
Jamajka	nezávislé území s členstvím v Commonwealthu
Kajmanské ostrovy	zámořské území Velké Británie
Montserrat	zámořské území Velké Británie
Svatá Lucie	nezávislé území s členstvím v Commonwealthu
Svatý Kryštof a Nevis	nezávislé území s členstvím v Commonwealthu
Svatý Vincenc a Grenadiny	nezávislé území s členstvím v Commonwealthu
Trinidad a Tobago	prezidentská republika s členstvím v Commonwealthu
Turks a Caicos	zámořské území Velké Británie

Vytvořeno autorkou této práce

Příloha č. 15 – Postavení holandských bývalých kolonií v Karibiku v přehledné tabulce

HOLANDSKÝ KARIBIK	
STÁT	STATUS
Aruba	autonomní stát v rámci Nizozemského království
Bonaire	samosprávná obec Nizozemí
Curaçao	autonomní stát v rámci Nizozemského království
Saba	samosprávná obec Nizozemí
Svatý Martin NL	autonomní stát v rámci Nizozemského království
Svatý Eustach	samosprávná obec Nizozemí

Vytvořeno autorkou této práce